

Odprimo srce, uprimo se na upanje

Naj bodo prihajajoči prazniki polni zdravja, razuma in vere v svetlo prihodnost.

Foto: Aleš Cipot

Dr. Lainščak opozarja: Poskrbite za svoje srce

Rabimo luč, ki razsvetli in odžene temo

Pomoči potrebni vam bodo hvaležni ...

VODSTVO IN ZAPOSLENI v Gostilni Rajh so že pred časom sprejeli odločitev, da zeleno politiko nadgradijo in jo formalno umestijo v poslovanje. Zato so se odločili, da preverijo trajnostno naravnano delovanje in pridobijo trajnostni certifikat Green Key/Zeleni ključ, okoljski znak iz Zelene sheme slovenskega turizma. Zeleni ključ je trajnostni znak in vodilni standard odličnosti na področju okoljske odgovornosti in trajnostnega delovanja v turistični industriji. Ta prestižni okoljski znak, ki ga je gostilna prejela letos jeseni, pomeni zavezanost podjetij, da v certificiranih obratih spoštujejo stroge kriterije, ki jih je določila Mednarodna fundacija za okoljsko vzgojo (FEE). S pridobitvijo znaka je obrat izpolnil tudi pogoje za pridobitev znaka Slovenia Green Cuisine, s čimer se bo na slovenskem, evropskem in globalnem trgu tudi formalno pozicioniral kot okolju in družbi prijazna restavracija. | Natalija Kreft

ŠPORTNO STRELSKO DRUŠTVO Murska Sobota je v sodelovanju z Zavodom za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, mestno občino, športno zvezo in občinsko strelsko zvezo na strelišču TVD Partizan organiziralo prireditve Občan Mestne občine Murska Sobota strelja. Prireditve se je udeležilo 36 občanov. Med občani je s puško najbolj natančno meril Milan Hari, drugi je bil Davorin Panič in tretji Janez Benko. S pištolo je najbolje streljal Aleks Lovrec, drugi je bil Igor Makari, tretji Miha Fišer. Med občankami je bila najbolj natančna Tanja Ivančič, druga je bila Anita Pertoci, tretja pa Milena Hari. | Melita Marič

14. NOVEMBRA obeležujemo svetovni dan sladkorne bolezni. Simbolni akciji osvetljevanja javnih in kulturnih objektov z modro barvo se že vrsto let pridružuje tudi Murska Sobota. Grad v mestu so ob tej priložnosti osvetlili z modro svetlobo. Bolnikov s sladkorno boleznijo je v Sloveniji in tudi po svetu vse več. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje je bilo lansko leto v Sloveniji 173.846 ljudi s sladkorno boleznijo, kar je približno 2700 več kot leto prej. Delež sladkorne bolezni je v naši državi ocenjen na 8,3 %, v letu 2010 pa je bil 6,6 %. Sladkorno bolezen v nosečnosti je lansko leto imelo 3426 porodnic, kar je 290 več kot v letu 2019 in 1518 več kot v letu 2013. Lani je na novo zbolelo 81 otrok oziroma mladostnikov, kar je osem več kot v letu 2019. | Melita Marič

OSREDNJE GASILSKO DRUŠTVO v mestni občini PGD Murska Sobota, ki vsako leto opravi več kot 150 intervencij, si prizadeva za obnovo in posodobitev voznega parka. V prihodnjih petih letih načrtujejo zamenjavo kar petih vozil, najprej tehničnega reševalnega vozila (TRV 2D) v skupni vrednosti skoraj 400 tisoč evrov. Za ta namen zbirajo tudi sponzorska sredstva. Čeprav jim bo pri sofinanciranju nakupov največ pomagala mestna občina, bi radi čim večji delež zagotovili sami. Pri prošnji za pomoč so jim prisluhnili v trgovskem centru Maximus. Na priložnostni slovesnosti je vodja centra Helena Čirič gasilcem na parkirišču pred centrom simbolično izročila bon v vrednosti pet tisoč evrov. Ob tej priložnosti se je vodstvo društva s predsednikom Rakarjem in poveljnikom Brankom Kolmaničem zahvalilo za donacijo. | Geza Grabar

DAN PRED GODOVANJEM Miklavža ali sv. Nikolaja, priljubljenega svetnika, s katerim je povezano tradicionalno obdarovanje otrok, so v župnijski cerkvi svete Ane v Bakovcih pripravili miklavževanje. Najprej je domači župnik dr. Franc Zorec daroval sveto mašo, pri kateri so sodelovali tudi osnovnošolci. Miklavž je po maši otrokom izročil darila, obdaril pa je tudi vse ministrante, ki redno ministrirajo, ter se nato poslovil do prihodnjega leta. God sv. Nikolaja praznujemo 6. decembra. Sv. Nikolaja se drži sloves radodarnega svetnika, saj naj bi se rodil v premožni družini in vse podedovano bogastvo razdal revnim. | Melita Marič

KER V DOMU STAREJŠIH RAKIČAN skrbijo za kakovost življenja stanovalcev, so od letos bogatejši za dva vozička Oldi, namenjena prevozu nepokretnih oseb. Z njim tem osebam omogočajo zadrževanje na svežem zraku, marsikoga pa v bližnjo okolico odpeljejo tudi na sprehod, v park, h konjem v dvorec Rakičan ali pa v Mursko Soboto na kavo z znanci. Voziček je rezultat slovenskega znanja ter pot do večje normalizacije življenja in vključenosti v okolico. Nepokretni tako niso le priklenjeni na posteljo, temveč se lahko ob pomoči drugega gibajo tudi na prostem. | Geza Grabar

Vö fajna Sobota moja

KSENIJA GLAŽAR

Učenci OŠ III Murska Sobota so med epidemijo literarno in glasbeno ustvarjali na temo našega mesta. Nastali sta novi pesmi »Vö fajna« in »Sobota moja«, ki jima lahko prisluhnete na spletnem video portalu YouTube.

Pesmi o Soboti so nastale kot odgovor na dejstvo, da prosperitete v družbi ni, če ne sanjamo, ustvarjamo in si ne zamišljamo boljšega jutri.

Med epidemijo in šolo na daljavo so se učenci OŠ III Murska Sobota v okviru glasbenega dela projekta Disko šola pod vodstvom Sare Božanić, Matta Warda in Jimmyja Loizeauja ter na pobudo učiteljev Branke Jančar, Gabrijele Mastnak in Darka Vrebca lotili literarnega ustvarjanja na temo našega mesta. S pesmimi o mestu so izrazili svoje videnje mesta danes in hkrati predstavili njegovo prihodnost. Nastalo je 24 pesmi, štiri pa so po besedah Sare Božanić iz Inštituta za transmedijski dizajn iz Murske Sobote, ki v projektu sodeluje, skupaj z umetnikoma Kleemarjem in Big Pappo preoblikovali tako, da sta nastali dve pesmi. Z mladimi avtorji Matcem in Izabelo Zalo Kranfogel, Jakobom Cigutom in Marušo Durič so dober mesec dni intenzivno delali v glasbenem studiu. Naučili so se performativnega izražanja, repanja in glasbenega ustvarjanja. Rezultat sta pesmi »Vö fajna« in »Sobota moja«, ki sta objavljeni tudi na spletnem video portalu YouTube.

Obsežno sodelovanje

»Pesmi sta pristali na vinilki z naslovom 'Vö fajna!'. Unikatne ovitke so učenci poslikali pod vodstvom učiteljice Mihaele Ružič. Z mladimi sta dva meseca delovala soboška glasbenika, reper Big Pappa in ustvarjalec elektronske glasbe Kleemar, ki sta jih popeljala skozi celoten produkcijski proces do končnega izdelka. Tako imamo dve pesmi, ki zvenita v imenu mesta prihodnosti. Projekt je v času francoskih dnevov arhitekture predstavljen in razstavljen tudi v kulturnem centru Site Le Corbusier v mestu Fir-

miny,« dodaja Sara Božanić. Sledila bo še predstavitev projekta v Ljubljani. V projektu sodelujejo poleg Inštituta za transmedijski dizajn še Center za kreativnost, Mestna občina Murska Sobota, Osnovna šola III, Mikk Murska Sobota, Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, Mestna občina Ljubljana, Goldsmiths University, Akademija umetnosti v Splitu, Maribor Academia in kulturni center Site Le Corbusier. Projekt sofinancirajo Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Republika Slovenija, Mestna občina Ljubljana in Mestna občina Murska Sobota.

SOBOTA MOJA

Izabela Kranfogel, OŠ III Murska Sobota

*Sploj je nega na zemljevidi sveta,
ali je največša za nas,
šteri v njej smo doma.*

*V njej živimo prijazni lidje,
in poven van, ka mamo rejsan dobro srce.
Se razmimo, si pomagamo
in nigdar ne omagamo.*

*Malo je slaboga v njej,
lejko pa v njej se tudi dobro pogej.
Poznamo se fsi več ali menje,
či se pa nej,
se spoznamo te, gda je senje.*

*Senje oktoubra je Trejzino,
decembra veselo Miklošovo,
gda pa cvetij fse okouli spomladi,
Sočna nas vilica fse na plan vabi.*

*Zdaj vas fse gvüšno zanijma,
gelte, o kon li ges telko gučin?*

*Poven van, tou je nej nikša skrivnost,
pa tudi nej nikša novost.*

*Sobota moja,
varaš naš mali,
za šteroga fčasih enin se zdij,
ka v njen fsi smo zaspali.*

*Daleč od istine so te besede,
in rejsan neščen,
ka prijde do kakše koli zmede.*

*Zatou van poven jasno in glasno,
Sobota je naša rejsan mali kraj,
ali za mene je več kak pravi raj.*

VÖ FAJNA

Matic Kranfogel, OŠ III Murska Sobota

*Sredi široke prekmurske ravnice,
s polji obdana je zlate pšenice.
Mura teče v njeni tam bližini,
stoletja že v svoji neskončni milini.*

*V dnevih deževnih zdi se otožna,
s soncem obdana pa krasna, vsa rožna.
Majbna je že od nekoč,
od nje mnogi ne grejo proč.*

*Nima stolpnic, zraslih do neba,
ima pa dušo, ki seže do srca.
V parku njenem beli grad stoji,
o starih časih zgodbe govori.*

*Kaj tisto je, ki jo dela tako lepo in toplo
in srčno, tako neustavljivo privlačno?
Povem vam, to so njeni ljudje,
ki delajo jo čudovito, brezčasno.*

*Tukaj sem rojen bil, tukaj živim,
jezik prekmurski res rad govorim.
Ja, tou je una, Sobota moja,
mala, ali prilična, rejsan vö fajna.*

S pesmimi o mestu so izrazili svoje videnje mesta danes in hkrati predstavili njegovo prihodnost.

Nastalo je 24 pesmi.

Zdržimo in ne izgubimo upanja!

Danes, ko pišem te vrstice, bi se po Soboti morali razlegati zvoki glasbe in sejemskega vrveža, dišati bi moralo po kuhanem vinu in klobasah. V soju prazničnih luči bi zaživelo drsališče, ob katerem bi se drenjali otroci in njihovi starši.

Toda praznični december se je žal tudi letos začel drugače. Še pred prižigom prazničnih luči nas je dosegel četrti, še hušši val virusa. Število okuženih in obolelih je še zmeraj zaskrbljujoče, podobe polnih bolniških oddelkov za intenzivno nego in bolnikov, ki se borijo za življenje, ter izpovedi izmučenega zdravstvenega osebja nas opozarjajo, da moramo narediti vse, kar je v naši moči, da ustavimo virus. Zato smo se na Mestni občini Murska Sobota s težkim srcem – še pred sprejetjem vladnega odloka, da dogajanje na prazničnih stojnicah ni dovoljeno – odločili, da do nadaljnjega odpovemo vse dogodke prazničnega decembra, saj je ključnega pomena, da omejimo druženja in z doslednim upoštevanjem navodil stroke pripomoremo, da se širjenje virusa ustavi.

V ta namen smo skupaj z organizacijami in institucijami, ki sodelujejo v občinskem štabu Civilne zaščite, pripravili posebno kampanjo, s katero nagovarjamo in pozivamo občanke in občane, da z odgovornim ravnanjem k zavezitvi virusa lahko doprinese prav vsak posameznik.

Toda vse bomo nadoknadili! Spet bo čas za sejme, koncerte in druženja. Pomembno je, da stopimo skupaj ZDAJ, zdržimo in ne izgubimo upanja!

Naj ta praznični december žari v mislih na vse, ki se trudijo, da zmagamo v boju proti epidemiji!

Preživite mirne in blagoslovljene božične praznike v krogu svojih najdražjih, v novem letu pa vam želim zdravlja in notranjega miru.

Vaš župan,

dr. Aleksander Jevšek

Odgovori na vprašanja in pobude mestnih svetnikov (21. redna seja)

Objavljamo odgovore na vprašanja in pobude, ki so jih člani mestnega sveta imeli na 21. redni seji mestnega sveta, ki je bila 4. novembra 2021

ZORAN KOS:

Povedal je, da je 13. oktobra 2021 potekala enajsta seja sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. V imenu stanovalcev Kopališke ulice je že večkrat vprašal o ureditvi prehoda za pešce. Nekateri starejši in oboleli težje pridejo do prehoda za pešce pri objektu Spartacus ali v bližini Ciril Metodove ulice, kjer se je pogled na izvoz in dovoz na ulico spremenil in izboljšal. Pri polžastem zavozu Kopališke ulice je bilo včasih nastavljeno varnostno ogledalo za izvoz, po obnovi ga tam ni več. Pričakuje, da se to uredi v čim krajšem času.

Odgovor mestne uprave:

Na omenjeni seji je bila obravnavana pobuda stanovalcev na območju slepega kraka Kopališke ulice za vzpostavitev prehoda za pešce. Pri uvedbi prehodov za pešce je treba upoštevati več različnih kriterijev. Med drugim sta kriterija število pešcev v konični uri in razdalja do najbližjega prehoda za pešce. Da je uvedba prehoda smiselna glede na tehnične smernice "Površine za pešce", mora število pešcev v konični uri doseči vsaj število dvajset. Glede na izhodišče, da bi prehod za pešce v večini uporabljali le stanovalci slepega kraka Kopališke ulice, ocenjujemo, da pogoj števila pešcev ne bi bil izpolnjen. Prav tako je prehode za pešce smiselno označevati tam, kjer je odmik od naslednjega prehoda večji kot 150 metrov. Ob tem navajamo, da sta na mestu predlaganega prehoda za pešce v vplivnem območju že vzpostavljena dva prehoda za pešce, ki sta od mesta predloga oddaljena 50 in 150 metrov. Na podlagi navedenega je svet sprejel sklep, da ni potrebe po označitvi dodatnega prehoda za pešce.

Prometno ogledalo v križišču Grajske ulice in Kopališke ulice je bilo treba odstraniti zaradi razširitve križišča. Novo prometno ogledalo, ki bo v pomoč pri vključevanju na Kopališko ulico iz slepega kraka Kopališke ulice, je že postavljeno.

Ponovno je izpostavil problematiko glede Osnovne šole III Murska Sobota:

Energetska sanacija traja predolgo - od osem do deset let. Dokler zadeva ne bo urejena, bo nanjo opozarjal. Pri energetski sanaciji stavbe pričakuje, da bo to dejanska sanacija in da ne bo le kozmetične narave. Na šoli so opravili veliko popisov in različnih izračunov, dela pa se še niti niso začela. Pričakuje, da bo to v naslednjem letu narejeno.

O prizidku k šoli je povedal, da je za uporabnike neprimeren, saj je v zgornjih učilnicah 35 in več stopinj. Če v takih pogojih delaš več let, to pusti posledice tudi na zdravju.

Odgovor mestne uprave:

V investicijsko-vzdrževalna dela na osnovnih šolah se je v preteklosti veliko vlagalo. Pri tem ni šlo za prave energetske sanacije, temveč za parcialno reševanje najbolj perečih problemov. Zaradi tega so naše vloge za sofinanciranje energetskih sanacij na javnih razpisih države dosegale premalo točk, da bi prišle v krog prijavljenih projektov, ki so bili v slabšem stanju in so preseglji prag točk za sofinanciranje.

Energetske sanacije ni potrebna samo OŠ III, pač pa tudi preostale šole. V lanskem in letošnjem letu smo izvajali postopek iskanja in pogajanj z zasebnim partnerjem, da bi lahko energetske prenove objektov v lasti mestne občine izvedli s projektom javno-zasebnega partnerstva, a ta postopek žal ni bil uspešen. Ne glede na to aktivnosti v tej smeri potekajo še naprej. Izdelana je projektna dokumentacija za obnovitvena dela za več osnovnih šol, tudi za OŠ III. Izvedba energetske sanacije na občinskih javnih objektih je velik finančni zalogaj, ki ga brez namenskega zadolževanja občinskega proračuna ne moremo izvesti samo s sredstvi proračuna. To vprašanje bo kot posebna točka obravnavano na naslednji seji mestnega sveta, ker gre za pomembno odločitev, ki po eni strani pomeni prevzem dolgoročnih finančnih obveznosti, po drugi strani pa tudi dolgoročne prihranke energije in znižanje obratovalnih stroškov energetsko saniranih objektov. Zavedati se moramo, da bodo finančne obveznosti višje od doseženih prihrankov.

Zelo ga moti, da pri osnovnih šolah III in IV ni urejenega dovoza in možnosti parkiranja, saj tja na obisk prihajajo tudi številne službe in preostale institucije. Skrbi ga še, da je za vse mlade izjemno nevaren dovoz, odvoz, prihod in odhod, zato pričakuje, da se to takoj uredi.

Odgovor mestne uprave:

Projektna dokumentacija za ureditev dovozov k osnovnim šolam III in IV bo dokončana v tem letu. Izvedba omenjenih ureditev bo tako načrtovana v proračunu za leto 2022.

Upa, da bo plovben režim na Soboškem jezeru zaživel. Pričakuje, da bo jezero v zgodbi, ki se razvija, začelo delovati.

Odgovor mestne uprave:

Odlok o določitvi plovnega režima na Soboškem jezeru je sprejel mestni svet na trinajsti seji (17. 9. 2020), a le v prvi obravnavi. Do druge obravnave je treba dokončno uskladiti potrebe vseh deležnikov oziroma uporabnikov Soboškega jezera, prav tako pa še pridobiti potrditev ustreznosti odloka o plovbnem režimu pristojne Direkcije RS za vode.

VLASTA VEREN:

Glede prehoda za pešce je dala pobudo v imenu večjega števila občanov in tudi v svojem imenu, da se zagotovi večja varnost v

prometu. Na Ulici Mikloša Kuzmiča pri izhodu iz malega parka in izhodu iz Miklošičeve ulice je prehod za pešce, ki pa ni viden. Vozniki tega ne vidijo in povečujejo hitrost. Predlagajo, da se prehod za pešce opremi z ležečim policajem.

Odgovor mestne uprave:

Cesta na Ulici Mikloša Kuzmiča poteka v premi. Na podlagi navedenega je zagotovljena ustrezna zaustavitvena preglednost na območju prehoda za pešce. Prav tako je na mestu prehoda urejena javna razsvetljava. Njeno ustreznost bo preveril pogodbeni vzdrževalec javne razsvetljave in po potrebi zamenjal sijalko. Prehod ni označen z vertikalno prometno signalizacijo, saj to po zakonu o cestah za prehode v križiščih ni obvezujoče. Kar se tiče postavitve montažnih grbin, ocenjujemo, da postavitve na glavnih mestnih ulicah zaradi negativnih učinkov na okolje, ljudi in promet (zaviranje, pospeševanje, vibracije v objektih) ni optimalna rešitev. Bo pa mestno redarstvo na območju izvajalo poostren nadzor nad spoštovanjem določb cestnoprometnih predpisov. Navedeno problematiko bo na eni od prihodnjih sej obravnaval tudi svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

BERNARDKA RUŽIČ:

Postavila je vprašanje javnemu podjetju Komunala. Pred časom je predsednica Krajevne skupnosti Krog obvestila javno podjetje Komunala, da je na pokopališču zamašena cev v vodnem koritu in da naj to čim prej sanirajo. To je bilo pred prvim novembrom, ko so ljudje urejali grobove in rabili vodo. Ker po več klicih ni bilo odziva podjetja, je predsednica sanirala zadevo ob pomoči prostovoljnega dela krajanov, hkrati so očistili še parkirišče pred pokopališčem. Vendar to ni prav. Že nekaj časa je preteklo, odkar je mestni svet sprejel odlok, s katerim pokopališko dejavnost opravlja javno podjetje Komunala. Še vedno ni sklenjena nobena pogodba s krajevno skupnostjo, ki bi opredeljevala obveznosti tega podjetja pri vzdrževanju in urejanju pokopališča. Pogreša pokopališki red na pokopališču oz. opozorilne table o ravnanju in obnašanju na pokopališču. Prosi, da se zadeve na tem področju uredijo.

Odgovor mestne uprave:

Javno podjetje Komunala in mestna občina aktivno usklajujeta pravne podlage za ureditev prenosa upravljanja pokopališč. V skladu z odlokom bo z vsako posamezno krajevno skupnostjo sklenjena pogodba o prenosu, sklenjen bo tudi zapisnik o predaji dokumentacije, ki se nanaša na upravljanje pokopališč in sklepanje najemnih pogodb za grobove. Predstavniki javnega podjetja bodo z vsako krajevno skupnostjo posebej uskladili vsebino pogodbe in zapisnika ter opredelili specifičnosti upravljanja posameznega pokopališča. Ocen-

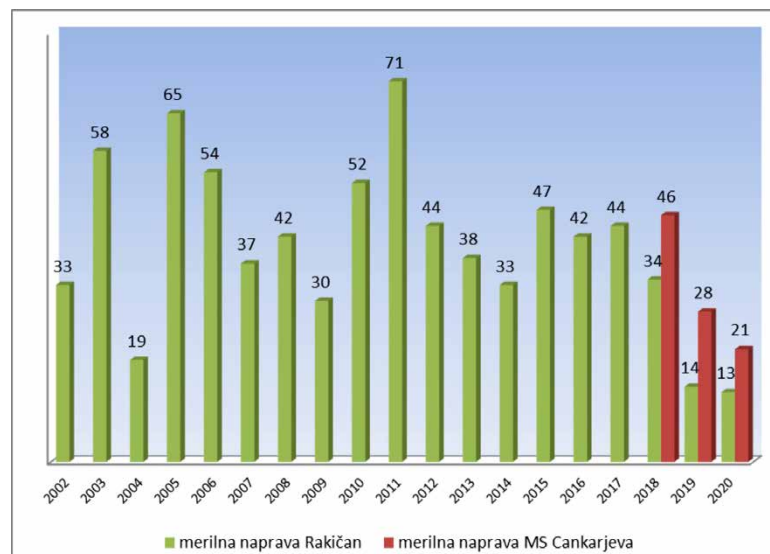
jujemo, da bodo navedeni akti sklenjeni v nekaj tednih. Upravljavca smo opozorili na povečano skrbnost pri obveščanju uporabnikov pokopališč, kot to določa pokopališki red.

ROMEO VARGA:

Začela se je kurilna sezona. Na karti delcev PM10 še ni dosežena kritična meja, vendar bi želel od mestne uprave slišati, kakšne ukrepe pripravljajo, da bi bila situacija to zimo boljša.

Odgovor mestne uprave:

Ključni indikator onesnaženosti zraka, ki ga uporablja Agencija RS za okolje, je podatek o številu preseganj dnevne mejne ravni delcev PM₁₀. 24-urna mejna vrednost delcev PM₁₀ za varovanje ljudi 50 µg/m³ je namreč lahko presežena največ 35-krat v koledarskem letu. V spodnjem grafikonu so prikazani podatki meritev na merilnih mestih Rakičan in MS Cankarjeva. Ti podatki nakazujejo, da se kakovost zraka zadnja leta izboljšuje, kar nas seveda veseli. Na podatke za leto 2021 bo treba še malo počakati.

Glede problematike uporabe zastarelih malih kurilnih naprav na lesno gorivo, ki so v največji meri krive za povečane vrednosti prašnih delcev v zimskem času, občina skupaj z energetskim svetovalcem mreže Ensvet pripravlja kampanjo o ozaveščanju o škodljivosti prašnih delcev ter o možnostih vsakega posameznika, da po svojih najboljših močeh prispeva k zmanjšanju onesnaženja s pravilno uporabo teh kurilnih naprav in pravilno pripravo drv, ter o možnostih pridobivanja finančnih spodbud ali ugodnih kreditov Eko sklada za zamenjavo dotrajanih malih kurilnih naprav ter drugih ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti stavb. Prek lokalnih medijev in časopisa Soboške novine ter spletnih platform bomo poskušali doseči, da informiramo čim večji krog ljudi. Mestna občina seveda nadaljuje tudi z aktivnostmi za energetsko sanacijo javnih stavb in aktivnostmi za povečanje trajnostnih oblik mobilnosti.

MAG. MARJAN GUJT:

Povedal je, da je bil neprijet-

no presenečen, ko se je peljal po Kocljevi ulici in pri novi zgradbi naletel na nepravilno izpeljan konec pločnika. To problematiko je že izpostavil drug svetnik na prejšnji seji. Z odgovorom mestne uprave ni zadovoljen, saj je zelo uradniški, in se tudi ne strinja, da je izvedba v skladu s projekti. Izpostavil je, da si s katerikoli družinskim avtomobilom lahko na tem delu poškoduje pnevmatiko ali platišče. Zato ne vidi razloga za tako izvedbo, to tudi nima nobene zveze z varnostjo prometa. Želi, da se konec pločnika ponovno pregleda in ustrezno uredi tako, da se lastnina občanov ne bo po nepotrebnem uničevala, saj taka ureditev ne prispeva ne k estetiki in ne k varnosti.

Odgovor mestne uprave:

Na tovrstni vprašanji z dvajsete seje mestnega sveta je mestna uprava že odgovorila ge. Kuhar in g. Žižku. Odgovora je mogoče prebrati tudi v oktobrski izdaji Soboških novin. Dodatno pojasnjujemo, da je izvoz iz Kocljeve na Zvezno ulico širok 3,6 metra (na prehodu za pešce), cestišče Zvezne ulice pa 6 metrov in zadošča za zavijanje pri omejitvi

30 kilometrov na uro. Naj opomnimo, da so osebna vozila ožja od dveh metrov. Zainteresirani javnosti smo posredovali tudi pregledne situacije, ki dokazujejo prevoznost tudi za večje vozilo (avtobus), kakor tudi videoposnetek vožnje nadzornega komunalnega vozila. Vozniki morajo prav tako vožnjo vedno in vsepovsod prilagoditi razmeram na cesti, upoštevati prometno signalizacijo ter zlasti ne voziti po spominu ali na pamet. Prek robnika in posledično po zemlji bodoče zelenice je peljalo omembe nevredno število vozil glede na povprečni dnevni promet skozi Kocljevo ulico. Projektno dokumentacijo je izdelal projektant, ki je odgovoren za izdelavo, celovitost in medsebojno usklajenost vseh delov projektne dokumentacije, ki jo prevzame v izdelavo tako, da je ta v skladu s predpisi, v tem primeru s predpisi s področja prometa in gradnje cest, zahtevami gradbenega zakona ter pravili stroke. Pooblaščen nadzornik pri gradnji ni ugotovil odstopanj od projektno dokumentacije, niti nobenih drugih nepravilnosti pri gradnji ali odmikih od načrtov izvedbe.

Pomembni sestanki tudi v Murski Soboti

MELITA MARIČ

Vlada Republike Slovenije se je mudila na delovnem obisku v pomurski regiji, začeli pa so ga prav v naši občini.

Člani vlade so se najprej sestali na delovnem posvetu v dvorcu Rakičan. Nato so se predsednik vlade ter ministri in ministrice srečali s predstavniki podjetij, zavodov, občin in drugih deležnikov v regiji. Premier Janez Janša je med drugim obiskal podjetji Panvita in MOL Slovenija, v Restavraciji Kodila se je udeležil delovnega kosila s predstavniki pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, v Murski Soboti se je sestal tudi z murskosoboškim škofom Petrom Štumpfom in evangeličanskim škofom Leonom Novakom.

Podpisali pomemben sporazum

Minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec je obiskal podjetje Medicop in se udeležil delovnega sestanka z županom Murske Sobotne Aleksandrom Jevškom. Spregovorila sta o infrastrukturnih projektih v občini, tako na področju državnih cest v Markišavcih, Ulice Štefana Kovača in krožišča v Černelavcih kakor tudi o vzpostavitvi kolesarske povezave med Radenci in Moravskimi Toplicami. Minister za okolje in prostor Andrej Vizjak, minister za infrastrukturo Vrtovec, župan Jevšek in župan Občine Moravske Toplice Alojz Glavač so podpisali sporazum o sofinanciranju izgradnje vodnega zadrževalnika Sebeborci na Martjanskem potoku, ki je pogoj za začetek gradnje vzhodne obvoznice Murske Sobotne. Začetek gradnje je predviden prihodnje leto.

Drugi obiski na območju občine

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek je v Murski Soboti obiskal podjetje Codex. Finančni urad Murska Sobota je obiskal minister za finance Andrej Šircelj, minister za pravosodje Marjan Dikaučič se je mudil na obisku Okrožnega sodišča v Murski Soboti, Okrožnega državnega tožilstva v Murski Soboti, Zavoda za prestanje ka-

zni zapora Maribor – oddelek Murska Sobota in RIS Dvorec Rakičan. Minister za zdravje Janez Poklukar je obiskal bolnišnico in si ogledal intenzivno enoto za covidne bolnike. Minister za obrambo Matej Tonin je bil v vojašnici, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch je obiskala Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota, Radio Murski val in Vestnik ter tukajšnjo škofijo. Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj je obiskal Center Naprej – center za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo in Pomursko gospodarsko zbornico. Ministrica za izobraževanje, znanost in šport Simona Kustec je obiskala CŠOD Murska Sobota in Ljudsko univerzo Murska Sobota, Pomurski muzej Murska Sobota pa je obiskal minister za kulturo Vasko Simoniti. Kmetijski minister Jože Podgoršek je obiskal Zeleno točko, skupaj s predsednikom vlade pa še Skupino Panvita. Srednjo poklicno in tehniško šolo Murska Sobota ter Pomurski tehnološki park je obiskal minister za digitalno preobrazbo Mark Boris Andrižanič.

Premier Janez Janša je med drugim obiskal podjetji Panvita in MOL Slovenija, v Restavraciji Kodila se je udeležil delovnega kosila s predstavniki pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, v Murski Soboti se je sestal tudi z murskosoboškim škofom Petrom Štumpfom in evangeličanskim škofom Leonom Novakom.

Vladna ekipa se je sprva sestala v dvorcu Rakičan.

Predsednika vlade in ministre je pričakal tudi župan Jevšek.

14 letakov za čisto okolje

GEZA GRABAR

Na poziv k ukrepanju in zmanjševanju odpadkov se je odzvalo pet zavodov.

Akciji Evropski teden zmanjševanja odpadkov 2021, ki je pod sloganom »Skupaj ukrepajmo in zmanjšajmo količino odpadkov«, so se tudi letos pridružili v murskosoboškem podjetju Saubermacher – Komunala.

Začne se pri mladih

Mlade in mentorje v vzgojno-izobraževalnih zavodih na območju, kjer opravljajo javno gospodarsko službo zbiranja, ločevanja in odvoza odpadkov, so povabili k ustvarjalnemu razmišljanju o tem, kako se izogniti nepotrebnim odpadkom, kako zmanjšati njihove količine, kako dotrajane stvari popraviti ali kako iz njih ustvariti nove. Spodbudili so jih, da izdelajo osveščevalne letake z nasveti za preprečevanje in zmanjševanje odpadkov v domačem gospodinjstvu in njihovo ponovno uporabo. Kot so sporočili iz podjetja, se je povabilu odzvalo pet vzgojno-izobraževalnih zavodov, kjer so malčki, učenci in dijaki ob pomoči mentorjev izdelali štirinajst zanimivih letakov, ki jih je nato podjetje izdalo v posebni brošuri.

Med akcijo so k ogledu publikacije povabili še uporabnike mobilne aplikacije Saubermacher – Komunala.

Zavedanje kot način življenja

V Evropi dan za zmanjševanje odpadkov poteka od leta 2009, v Sloveniji ga obeležujemo od leta 2015. Ponovno je bil namen evropskega tedna zmanjševanja odpadkov vse državljanke na Stari celini spodbuditi, da skupaj ukrepajo in oblikujejo krožne skupnosti, namenjene preprečevanju nastajanja odpadkov.

Plakat, ki ga je v vrtcu Lavra izdelala skupina Medvedki pod mentorstvom Nataše Horvat in Lilijane Obal Zrnko.

Na OŠ III Murska Sobota so učenci, med njimi tudi Gregor Kuhar, pod mentorstvom Bojane Kuronje izdelali kar devet letakov.

Sodelovali so Vrtec Lavra Murska Sobota, osnovne šole Kuzma, OŠ III Murska Sobota in Sveti Jurij Rogašovci ter Gimnazija Murska Sobota.

»Razvoj inovacij pelje v uspešen jutri«

KSENIJA GLAŽAR

Pomursko društvo za kakovost je konec novembra izvedlo 27. letno konferenco, ki je letos potekala v virtualnem okolju in pod naslovom »Kakovost in družbena odgovornost«.

V plenarnem delu so zbrane nagovorile dr. Daniela Zavec, predsednica Pomurskega društva za kakovost, Judita Rigler, predsednica Slovenskega združenja za kakovost in odličnost, ter Polonca Tratnik iz Steklarne Hrastnik. V nadaljevanju konference je mag. Anita Hrast predavala o vlogi menedžerja za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj v organizaciji, Marko Krajnc pa o socialni pravičnosti v certifikacijski shemi. Prim. Daniel Grabar se je dotaknil teme kakovosti in odgovornosti v zdravstvu. Referat o družbeni odgovornosti, besedah ali dejanjih je predstavila dipl. oec. Suzana Laznik, Nina Vrabelj, mag. svet. štud., pa o pogledu v prihodnost S4.

Podelili so nagrade ŠPIC

Priznanje za naj risbo na temo »Kako se bomo vozili leta 2099« sta prejeli Nika Čičak in njena mentorica Selma Šalika iz Vrtca Murska Sobota. Priznanje za naj spis na temo »Kako bodo ljudje živeli leta 2222«

Priznanje za naj poslovni načrt so prejeli Luka Forjan, Nadja Gabor in Marina Šadl, dijaki Ekonomske šole Murska Sobota.

sta prejela Lukas Gumilar in mentorica Sabina Oletič iz OŠ II Murska Sobota. Za naj poslovni načrt so priznanje prejeli Luka Forjan, Nadja Gabor in Marina Šadl, dijaki Ekonomske šole Murska Sobota. Pri pripravi poslovnega načrta za ustanovitev trajnostno naravnane organizacije za zaščito in ohranjanje narave jim je pomagala mentorica Betina Podgajski.

Priznanja inovatorjem

Skupaj s Pomursko gospodarsko zbornico so podelili tri srebrna in štiri zlata priznanja pomurskim podjetjem in inovatorjem. Priznanja so najvišje priznanje inovativnim dosežkom pomurskih podjetij in njihovih inovatorjev ter s tem promocija inovativnosti v Pomurju in širše.

Zlata priznanja so prejeli Lek Veterina (VetZeo – metoda in sestava rudninske dopolnitve krmne mešanice s kombinacijo zeolitov, beta-glukanov in botanično definiranih naravnih proizvodov), Radgonske gorice (Untouched by Light – prvo peneče vino na svetu, ki se proizvaja in okuša v temi), Castoola (platforma za ciljano TV-oglaševanje Castoola) in Roto Eco (EcoBarrel – sod za deževnico iz BioPolyWooda).

Srebrna priznanja so prejeli Reflex (Q-Air – štiri- in večkratne zasteklitve), Codex (Codex AGRI HUB – kmetijski ležaj z integrirano prirobnico) in Arcont (obračalna priprava za strehe).

Dobitnik priznanja Pomurskega društva za kakovost – zlati znak kakovosti 2021 je letos podjetje Lek Veterina.

Sodelovali strokovnjaki iz Slovenije in tujine

MELITA MARIČ

RIS Dvorec Rakičan je v novembru organiziral XII. mednarodno konferenco »Prehrana, gibanje in zdravje«, ki je potekala v spletni obliki.

S konferenco so nagovarjali različne strokovne javnosti, zlasti tiste s področij vzgoje in izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva, gospodarstva in nevladnih organizacij, ter tudi preostalo zainteresirano strokovno javnost. Vsebinsko zaledje predstavljenih referatov se je osredotočalo predvsem na obdobje epidemije. Veliko prispevkov je obravnavalo problematiko pomanjkanja gibanja in njegovih posledic za razvoj otrok in mladostnikov, pridobivanje slabih prehranskih navad, ki so posledica dela od doma, ter slabšanje zdravstvenega stanja zaradi prekomerne uporabe digitalnih zaslonov.

Vpetost v mednarodno okolje Skupno so udeleženci predstavili 269 prispevkov, od tega devet znanstvenih in 260 strokovnih, pri čemer je skupno sodelovalo 297 avtorjev, od tega 117 tujih. Na konferenci so sodelovali strokovnjaki

V RIS Dvorec Rakičan na letni ravni organizirajo tri mednarodne strokovne konference.

ki iz Slovenije in tujine, in sicer iz Hrvaške, Madžarske, Italije, Srbije, Bosne in Hercegovine, Rusije, Španije, Grčije, Litve, Egipta, Tunizije, Kenije in Jemna. Večina avtorjev je prihajala s pedagoškega področja. Direktor RIS Dvorca Rakičan dr. Robert Celec je poudaril, da s konferenco ponovno dosegajo velik obseg predstavljenih prispev-

kov, sodelujočih avtorjev in držav, kar kaže na dobro vpetost konference v mednarodno okolje. Pri tem se je konferenca vsebinsko dotikala tako raziskovalnega kot tudi strokovno-praktičnega segmenta proučevanja in problematik v naslednjih tematskih sklopih: prehrana, gibanje, zdravje ter vzgoja in izobraževanje.

Ponovno v virtualni obliki

KSENIJA GLAŽAR

Regionalni center Zveze za tehnično kulturo Slovenije s sedežem v Murski Soboti je znova organiziral Festival inovativnosti, znanosti in ustvarjalnosti mladih – IZUM 2021.

Zaradi razmer je letos že drugič potekal virtualno. Med drugim so na njem predstavili najboljše raziskovalne naloge.

Virtualna predavanja in delavnice

Za učence, dijake, učitelje in mentorje so se na daljavo v okviru dni odprtih vrat ter v sodelovanju z zavodom Znanost na cesti in Astronomskim društvom Kmica zvrstila zanimiva predavanja in delavnice. Prvi dan festivala je dr. Kristina Žagar Soderžnik predstavila zanimiv mikro- in nanosvet, Rok Vogrinčič pa je izvedel astronomsko predavanje o kozmičnih delcih. Drugi dan festivala je sledila delavnica z Gabrijelo Hladnik o zanimivih gobelinih, ki jih poznamo tudi v logiki. Delavnica je bila namenjena osnovnošolcem in dijakom.

11 zlatih raziskovalnih nalog

V okviru Raziskovalnih biserov Pomurja so učenci in dijaki predstavili najboljše raziskovalne naloge Pomurja v letu 2021. Mladi raziskovalci med šolskim

letom pripravljajo raziskovalne naloge, ki jih predstavijo na regijskem srečanju, nato pa na podlagi rezultata napredujejo na državno srečanje mladih raziskovalcev. V letu 2021 se je na regijski ravni za odličja potegovalo 41 raziskovalnih nalog, na državno pa se jih je uvrstilo trideset. Iz Pomurja so v letu 2021 zlata priznanja dosegli avtorji enajstih raziskovalnih nalog, med njimi tudi osnovnošolci iz naše občine.

Zlata priznanja za raziskave na temo bioplastike, uglasbenih pesmi in zaklonišč

Jaka Benko, učenec Osnovne šole II Murska Sobota, je ob pomoči mentorjev mag. Stanka Čerpnjaka in Sabine Krivec prejel zlato priznanje za raziskovalno nalogo »Domača BIOplastika iz krompirja«. V nalogi je raziskoval bioplastiko, ki velja za alternativo zelenim materialom in jo pod določenimi pogoji lahko pridobimo iz obnovljivih virov, kot sta koruza in krompir, ali iz mikroorganizmov. Posvetil se je bioplastiki, pridobljeni iz različnih sort krompirja, ter

pridobivanju strokovnega znanja o osnovnih kemijskih in mehanskih lastnostih različnih vrst doma pridelanih biopolimerov. Veronika Horvat in Iris Sever, učenki Osnovne šole I Murska Sobota, sta ob pomoči mentoric Milene Mohorko in Anite Šinko prejeli zlato priznanje za raziskavo »Tone Pavček in Feri Lainšček – mojstra vitalističnih uglasbenih pesmi«. Ker imata radi lepo besedo, sta se odločili, da se ji posvetita v spevni obliki. Raziskovali sta uglasbene Lainščkove in Pavčkove pesmi. Izbrali sta nekaj uglasbenih pesmi teh pesnikov ter raziskovali njihov zvočni, besedni in skladenjski slog izražanja. Zanimalo ju je, kako na te svoje pesmi gleda Lainšček in kako Pavčkove pesmi danes doživlja njegova hči Saša Pavček. V raziskavo sta vključili intervjuja, ki sta se izkazala kot zelo aktualna. Saša Pavček in Feri Lainšček sta se v slovenski kulturni prostor zapisala kot prejemnika najvišjih nagrad za življenjsko delo in ustvarjanje. Nika Perš in Mila Temlin, učenki Osnovne šole I Murska Sobota, sta ob pomoči mentorice Jasne Žižek raziskovali zaklonišča v Murski Soboti in prav tako prejeli zlato priznanje.

Festival vsako leto združi veliko zanimivih področij, njegov namen pa je mladim na zanimiv način prikazati ustvarjalnost, znanost in gospodarstvo.

V raziskovalni nalogi »Zaklonišča v Murski Soboti« sta predstavili razmere med osamosvojitveno vojno in dogajanje med civilnim prebivalstvom. Raziskali sta osebne zgodbe pristojnih in odgovornih za zaščito civilnega prebivalstva v mestu ter po-

gled in doživljanje vojnih razmer civilnih prebivalcev, ki so med vojno ostali v mestu. Predstavili sta stanje zaklonišč v Murski Soboti danes in ugotovitve o pripravljenosti zaščite ob morebitnih novih vojaških napadih ali naravnih nesrečah.

75 zlatih štipendij za nadarjene

ALEKSANDRA GRAH

Letošnje občinske zlate štipendije so zaradi epidemioloških razmer podelili na daljavo.

Mestna občina že več let s številnimi spodbudami pomaga mladim na študijski poti. Mednje gotovo spadajo zlate štipendije, namenjene najboljšim študentom v občini. Finančno spodbudo v obliki štipendije so prejeli študenti dodiplomskega in podiplomskega študijskega programa, ki imajo v študijskem letu 2021/22 status rednega ali izrednega študenta. Komisija za štipendije je prispele vloge obravnavala in ovrednotila na podlagi kriterijev za vrednotenje vlog v postopku izbora nadarjenih študentov – štipendistov Mestne občine Murska Sobota. Kandidate so njeni člani razvrstili po doseženem številu točk. Tako je v tem študijskem letu občinske štipendije prejelo 75 nadarjenih študentov različnih študijskih smeri. V letošnjem proračunu je za ta namen zagotovljenih 148.300 evrov, najvišja sti-

pendija znaša 237 evrov, najnižja pa 140 evrov.

Povprečna ocena več kot 8,5

Nadarjeni študenti dodiplomskega in podiplomskega študija, ki imajo status rednega ali izrednega študenta v Sloveniji ali tujini, so kandidirali na objavljenem razpisu, ki je med drugim zahteval povprečno oceno več kot 8,5 za študente oziroma več kot 4,5 za dijake zadnjega letnika srednje šole. Le najboljšim med najboljšimi se je uspelo uvrstiti na seznam zlatih štipendistov. Štipendist lahko štipendijo za posamezni letnik na isti stopnji prejema le eno leto. Slavnostni dogodek s podpisom pogodb je zaradi slabih razmer letos odpadel, zato so študentom pogodbe o štipendiranju z županovim podpisom in lepimi željami vročili po pošti.

Slavnostna prireditev s podpisi pogodb (kot je bilo to v preteklih letih) je letos odpadla zaradi koronavirusa. | Foto: arhiv Soboških novin

Lukaču pomembno priznanje

KSENIJA GLAŽAR
FOTO: IVICA GLAVAK

Dr. Renato Lukač, profesor fizike na Gimnaziji Murska Sobota, je za uspešno delo z dijaki, mladimi raziskovalci ter ljubitelji na področjih fizike in astronomije prejel priznanje Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije 2021.

Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije podeljuje društvena priznanja za uspešno pedagoško in strokovno delo za prispevke na področju matematike, fizike ali astronomije že od leta 1968. Med letošnjimi petimi prejemniki priznanja je tudi profesor na murskosoboški gimnaziji dr. Renato Lukač. V obraziložitvi navajajo, da dr. Lukač že tri desetletja z veliko predanostjo do pedagoškega in raziskovalnega dela številne dijake uspešno spodbuja k poglobljenemu delu na področjih naravoslovja in računalništva. Pod njegovim mentorstvom so dijaki doslej pripravili več kot dvajset raziskovalnih nalog. Nekatere so bile nagrajene z zlatim priznanjem na državnem srečanju mladih raziskovalcev, osvojili pa so tudi vidne uspehe na tekmovanjih v znanju fizike in astronomije. Kot tajnik Astronomskega društva Kmica že vrsto let organizira poletne astronomske tabore in priložnostna

javna astronomska opazovanja, občasno pa sodeluje tudi v lokalnih medijih in na znanstveni konferenci PAZU. Zaradi aktivnega sodelovanja je Gimnazija Murska Sobota ena od treh lokacij, kjer poteka državno tekmovanje v znanju astronomije. Navdušenje za astronomijo uspešno prenaša na številne dijake in dijakinje. Nekateri so danes že uveljavljeni raziskovalci ali zaposleni na domačih in tujih ustanovah.

Motivacija in obveza

Priznanja je dr. Lukač seveda vesel in pravi, da je priznanje prvič v več kot petdesetletni zgodovini podeljevanja prispelelo čez Muro: »Veseli me, da so v društvu zaznali in nagradili delo z mladimi. Brez izjemnih dijakov in ustreznih pogojev na šoli ne bi bilo izjemnih dosežkov, zato razumem priznanje ne le kot osebno meni, ampak tudi priznanje mnogim uspešnim generacijam dijakov in gimnaziji.«

Pod njegovim mentorstvom so dijaki doslej pripravili več kot dvajset raziskovalnih nalog. Nekatere so bile nagrajene z zlatim priznanjem na državnem srečanju mladih raziskovalcev, osvojili pa so tudi vidne uspehe na tekmovanjih v znanju fizike in astronomije.

Priznanje je zanj nagrada za dosedanje delo ter nova motivacija in obveza.

Dr. Lukač že tri desetletja z veliko predanostjo do pedagoškega in raziskovalnega dela številne dijake uspešno spodbuja k poglobljenemu delu na področjih naravoslovja in računalništva.

Nova igrala v Bakovcih

ALEKSANDRA GRAH

V okviru operacije Kaj nas uči Mura projekta LAS Goričko 2020 je podjetje Vojcles uredilo otroško igrišče, ki je umeščeno na osrednji prostor Športno-rekreacijskega centra Bakovci. Nova igrala so tematsko igrala v obliki mlina na Muri, gugalnica gnezdo, tematsko igralo peskovnik v obliki značilnega murskega čolna, izrezane figure živali in sedeži v obliki hlovov ali brvi. Igrala omogočajo kakovostno rekreacijsko

udejstvanje vseh otrok. Končna vrednost izvedbe je bila 26.095,80 evra, od tega je država operacijo financirala v znesku 18.480,70 evra, preostanek je dodala Mestna občina Murska Sobota. Ob igralih so postavljene tri ozaveševalne table o živalstvu in rastlinstvu ob reki Muri. Prek QR-kode na tabli lahko obiskovalci dostopajo do e-kviza. Tako želijo prebivalce ozaveščati o pomenu varovanja biotske raznovrstnosti.

Ureditev otroškega igrišča s temi elementi predstavlja dodano vrednost centra v Bakovcih.

FKÜPER

DE NAN GRATALO!

Mestna občina
MURSKA SOBOTA

ROČNI KRIZ
SLOVENIJE

POSOPORNA
MURSKA SOBOTA

Karitas

klub
prekmurških
študentov

NIJZ
Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Zelena Murska Sobota – na poti do cilja

NATALIJA KREFT

Na mestni občini so se odločili, da Mursko Soboto vključijo med t. i. zelene občine, ki jih je v Sloveniji že lepo število.

Mestna občina Murska Sobota trenutno izvaja aktivnosti za vključitev med zelene destinacije Slovenije. Projekt poznamo pod imenom Slovenia Green Destination. Medtem ko zelena ekipa, ki jo koordinira Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, še zbira podatke ter pripravlja zahtevano dokumentacijo in odgovore na vprašanja, ki jih bo ocenila komisija Slovenske turistične organizacije, je že zbrala mnenja številnih domačinov – občanov Mestne občine Murska Sobota – in obiskovalcev iz drugih krajev, regij in držav.

Vprašalnik izpolnilo 270 občanov

67 % sodelujočih pravi, da so zadovoljni z razvojem turizma v občini, prav toliko jih je zadovoljnih z delom Zavoda za kulturo, turizem in šport Murska Sobota.

Kar 88 % sodelujočih pravi, da turizem omogoča boljše možnosti za preživljanje prostega časa (prireditve, rekreacija itd.).

66 % jih je prepričanih, da turizem pri nas v dovoljšni meri skrbi za ohranitev narave in kulture, 82 % jih je mnenja, da ima lokalna skupnost od turizma in turistov, ki nas obiskujejo, koristi.

Kaj pravijo obiskovalci

Medtem ko jih dobrih 60 % za potovanja še uporablja osebni avtomobil, so med temi že taki z električnimi avtomobili, kar 31 % vprašanih pa je za gibanje po mestu in regiji uporabilo trajnostno obliko prevoza (kolo, električno kolo, javni prevoz oziroma peščenje).

Obiskovalci v Mursko Soboto največkrat pridejo zaradi obiska kulturnih in naravnih znamenitosti, spoznavanja lokalne kulinarike ter počitka in rekreacije.

Kar 85 % vprašanih pozdravlja številne možnosti za kolesarjenje

Vprašalnik za obiskovalce je izpolnilo 386 obiskovalcev iz Slovenije in 27 tujcev, ki so obiskali Mursko Soboto.

v regiji, tukaj se počutijo varni in dobrodošli.

90 % vprašanih je ob obisku brez skrbi pilo vodo iz pipe, 80 % jih je zadovoljnih, da je na voljo dovolj mest za ločevanje odpadkov.

Nekateri vprašani sicer pogrešajo boljšo označenost s kašipoti in več javnega prevoza oziroma informacij o njem ter kakšno dodatno polnilno postajo za električne avtomobile.

Za mnenje smo povprašali tudi predstavnike turističnega gospodarstva v občini. Sodelovalo jih je 14 (gostinci, ponudniki nočitev itd.).

45 % sodelujočih redno spremlja porabo energije iz različnih virov (elektrika, plin, daljinsko ogrevanje itd.) in izvaja ukrepe za zmanjšanje porabe energije (zatesnitev oken in vrat, tipala za prižig/ugašanje luči, razsvetljava LED, samodejno ugašanje klime ob odprtih oknih in vratih, uporaba termostatskih ventilov na radiatorjih itd.).

82 % jih ločuje odpadke v skladu z navodili občine oziroma komunalnega podjetja.

Dobra polovica sodelujočih daje v čim večji meri prednost lokalnim pridelovalcem in proizvajalcem in 73 % se jih zaveda potencialnih posledic podnebnih sprememb za turizem pri nas.

In še nekaj trajnostno naravnanih ukrepov, ki jih sodelujoči že izvajajo:

- hladilni sistem, ki za hlajenje uporablja talno vodo,
- varčne žarnice,
- pranje samo tistih brisač v hotelskih sobah, ki jih gostje vržejo na tla,
- regulatorji temperature – temperaturo so pozimi z 22 zmanjšali na 20 stopinj Celzija in jo poleti zvišali za nekaj stopinj Celzija,
- odpiranje in zapiranje vrat le ob vstopu v objekt oziroma izstopu iz njega,
- tipala za vklop luči,
- senčenje v poletnih mesecih,
- uporaba energetske učinkovitosti gospodinjskih aparatov.

REZULTATI ANKETE SLOVENIA GREEN

31%

Zadovoljstvo občanov z vplivom turizma na lokalno okolje

obiskovalcev je na obisku Murske Sobote uporabilo trajnostna prevozna sredstva

obiskovalci se v našem mestu počutijo varni in dobrodošli

obiskovalci pozdravljajo številne priložnosti za kolesarjenje, pohodništvo in ogled kulturnih znamenitosti

destinacija ponuja dovolj informacij o ponudbi za goste in skrbi za zdravje ter številne možnosti za odgovorno ravnanje z odpadki

Počastili obletnico vojne za Slovenijo

GEZA GRABAR

Murskosoboško območno združenje veteranov vojne za Slovenijo deluje že 22 let in šteje blizu 650 članov.

Pred tedni so se srečali v Nemčavcih, kar je bila po lanskem premoru zaradi koronavirusa prva večja družabna društvena prireditev, zato je bila udeležba nad pričakovanji.

Priznanja

Uvod v tradicionalne veteranske športne igre je bil namenjen trideseti obletnici vojne za Slovenijo. Predsednik Ivan Smodiš je orisal prelomne dogodke leta 1991 ter izjemno enotnost in dobro organiziranost v nekdanji veliki občini Murska Sobota. Predstavil je še obširno poročilo o delovanju združenja v zadnjih treh letih. Med lanskimi dogodki, ki so se zaradi pandemije odvijali v manjših obsegih, je izpostavil številne dogodke ob tridesetletnici ustanovitve manevrske strukture narodne zaščite. Ob tej priložnosti so v Nemčavcih podelili bro-

Veteranskih športnih iger se je z osmimi ekipami iz sedanjih občin murskosoboške upravne enote udeležilo devetdeset članov in gostov. Tekmovali so v metu pikada in bombe na cilj, streljanju z zračno puško ter ruskem kegljanju. Ekipno so bili najboljši veterani ekip Kuzma 1, Hodoš in Puconci 1; med posamezniki je bil v pikadu najboljši Arpad Sever (Puconci 1), v streljanju z zračno puško Štefan Škaper (Kuzma 1), v metu bombe Bojan Metzkar (Kuzma 2) in v ruskem kegljanju Štefan Šantavec (Puconci 1).

naste plakete združenja za pomoč in delo, ki so jih prejeli člani Peter Bac, Štefan Pintarič, Zlatko Paler, Franc Duh in Zdenka Fujs.

Med njimi prevladuje prijateljstvo in složnost.

Novi prostori

Sekretar združenja Janez Kološa je ob robu srečanja dodal, da se število članov povečuje in se počasi približuje številu 650. Njihov najstarejši član Franc

Gomboc šteje 96 let, najmlajši, ki so še bili udeleženi v vojni, pa so letnik 1971. Veseli ga, da je območno združenje lani v tretjem nadstropju murskosoboške upravne enote oziroma mestne občine dobilo svoje pro-

store. Pisarna je za člane in druge odprta vsak četrtek med 8. in 12. uro. Cilji ostajajo druženje članov ter negovanje in prenos vrednot vojne za Slovenijo za mlajše rodove.

Stopalke vrtijo že 30 let

GEZA GRABAR

Člani kolesarske sekcije DU Krog-Satahovci se v sezoni dobivajo ob sredah.

Kolesarji upokojenci so doslej opravili ogromno kolesarskih tur in izletov. Za njimi je na tisoče kilometrov in na stotine prevoženih ur po varnih poteh na obeh bregovih Mure. Kot pravi vodja sekcije Irena Gomboši, je rdeča nit njihovega druženja, da bi upokojenci na jesen življenja

prosti čas namenili rekreaciji, kamor ob hoji najbolj sodi kolesarstvo. V začetku so začeli kolesariti s starejšimi kolesi, danes poganjajo sodobna in pri tem jim pomaga tudi elektrika. V kolesarsko sekcijo je vključenih 45 članov iz Kroga in Satahovcev. Od tega je šestnajst aktivnih kolesarjev, dvanajst pa jih kolesari občasno. Sekcija kolesarjenja organizira vsako sredo, ko se s kolesi zberejo pri kolesarskem počivališču v središču vasi Krog, kjer se odločijo, koliko kilometrov bodo prekosarili in kam jih bo pot vodila. Ne kolesarijo le po Prekmurju, temveč se pogosto s kroškim brodom odpeljejo na prleško stran in tudi tam pripravijo krajše ali daljše kolesarske ture.

S kolesom na rojstne dneve

Vsako jesen se s kolesi odpravijo na nabiranje kostanjev, pripravljajo pa tudi kolesarski kostanjev piknik z druženjem. Za člane sekcije organizirajo izlete po Sloveniji. Za njimi so lepi ko-

V tridesetih letih obstoja in delovanja sekcije so postali prava kolesarska družina.

lesarski dogodki in spomini, ki ostanejo zapisani v njihovih srcih. Sekcija za člane pripravlja kolesarjenje od aprila do konca oktobra. Lepa stran sekcije je

tudi, da se člani zberejo pri članu, ki praznuje okrogli rojstni dan. Kolesarji se tisti dan k slavljenju pripeljejo s kolesi, kar da druženju poseben čar, udeležen-

cem pa še večje zadovoljstvo. Čeprav je za njimi trideset let aktivnega kolesarjenja, jim volje, poguma in zdravja ter dobrih nog za poganjanje ne manjka.

Ob praznovanju obletnice sta vodja sekcije Irena Gomboši in predsednik Društva upokojencev Krog-Satahovci Branko Gomboši članom sekcije podelila priznanja za 30, 25 in 20 let aktivnega kolesarjenja. Posebno priznanje za 30 let sta prejeli ustanovni članci Marta Križan in Emica Lukač, obe iz Kroga. Ob jubileju sta prvi zarezali v slavnostno torto.

Defibrilatorji – kje jih najdete in kako lahko rešujejo življenja

NATALIJA KREFT

Le vsak deseti bolnik, ki doživi srčni zastoj, preživi in v 70 odstotkih primerov do zastoja pride doma. Tudi zato je vedno več defibrilatorjev na dostopnih lokacijah.

Le vsak deseti bolnik, ki doživi srčni zastoj, preživi in v 70 odstotkih primerov do zastoja pride doma. Tudi zato je vedno več defibrilatorjev na dostopnih lokacijah.

V Sloveniji so srčno-žilna obolenja drugi najpogostejši razlog smrti – takoj za rakom. Po ocenah se v enem letu zgodi 1700 srčnih zastojev. Pri tem se premalo ljudi zaveda, da lahko človek umre že v desetih minutah, če ne začnemo z oživljanjem! Brez oživljanja že v treh do petih minutah nastanejo nepopravljive okvare možganov. Stisi prsnega koša povečajo možnost preživetja za trikrat! Možnosti za srečen razplet dodatno povečajo naprave AED oz. samodejni zunanji defibrilatorji.

Pomembno obnavljanje znanja

Pri Rdečem križu Slovenije se trudijo osveščati, saj je po besedah sogovornice najhujši strah pred neznanim. »Mogoče smo kdaj že bili na tečaju za rokovanje z napravo AED, a če tega znanja ne obnavljamo, ga hitro pozabimo. Tako

Kako ga uporabljati?

»Območno združenje v Murski Soboti izvaja usposabljanja. Tako je v enem letu tečaj za laike opravilo 22 oseb, ob tem je tečaj opravilo šesto mladih, bodočih voznikov. Še posebno zadnja tri leta je pri opravljanju voznškega izpita v ospredju usposabljanje za pravilno rokovanje z napravo AED oz. samodejnim zunanjim defibrilatorjem. A samo naprava ni dovolj. Vedeti moramo, kako pravilno postopati. Prvi korak je, da prepoznamo srčni zastoj. Če vidimo, da oseba ne diha in se ne odziva, pokličemo na številko 112, kjer nam dispečer pomaga z navodili, kako pomagati in oživljati, ter nam pove, kje je najbližji defibrilator oziroma naprava AED. Takoj zatem moramo začeti s stisi prsnega koša vsaj pet do šest centimetrov in s frekvenco od 100 do 120 vtisov na minuto. Če le imamo možnost, si pomagamo z defibrilatorjem. Vsaka naprava ima slikovna in zvočna navodila, zato je rokovanje z napravo AED preprosto,« pove Albina Knapp, sekretarka murskosoboškega območnega združenja Rdečega križa.

se nas hitro polasti strah pred oživljanjem.« Pred epidemijo so zato v združenju vsako leto pripravili številne prikaze ustreznega oživljanja, denimo na tekmovanjih ekip prve pomoči ali ob posebnih dnevih, tudi v nakupovalnih centrih, kjer so obiskovalcem približali postopek oživljanja. Pravila oživljanja, tudi z napravo AED, so prikazali osnovnošolskim otrokom, odzvali so se na prošnje krajevnih skupnosti, zavodov in številnih gospodarskih organizacij, kjer so se odločili za nakup teh naprav. »Tega zdaj že dve leti ni. Covid-19 je te stalnice namreč krepko spremenil. Tudi prikaz oživljanja z lutko je danes zaradi ukrepov proti okužbam drugačen kot pred epidemijo. Zato je toliko bolj pomembno pravilno rokovanje z napravo AED,« še doda. Defibrilatorji, ki stanejo od 2500 EUR dalje, so tako vedno pogostejši. Za nakup se odločijo občine in krajevne skupnosti, nakup sofinancira murskosoboško območno združenje Rdečega križa, tudi v številnih podjetjih so naprave AED že namestili in so tudi javno dostopne. Tudi mestna občina se je ob številnih, ki so že v mestu in okolici, odločila za nakup dodatnih naprav. Tako se zemljevid z lokacijami defibrilatorjev uspešno dopolnjuje. Najdete ga tudi v aplikaciji iHELP ali na spletni strani AED baza.

In vi, veste, kje najdete najbližji defibrilator?

Lokacije defibrilatorjev

LOKACIJA	NASLOV	DOSTOPNOST
1 Telekom Murska Sobota	Bakovska ulica 27, Murska Sobota	notranji
2 Mercator center	Plese 7a, Murska Sobota	notranji, na stebru v beli omarici
3 Mercator d. d., hipermarket Murska Sobota	Plese 1, Murska Sobota	notranji
4 Poslovalnica Hofer	Lendavska ulica 64, Murska Sobota	zunaj v omarici
5 Medicop	Obrtna ulica 43, Murska Sobota	notranji
6 MOL Slovenija	Lendavska ulica 24, Murska Sobota	zunaj pri vhodu v beli omarici
7 Saubermacher Slovenija	Ulica Matije Gubca 2, Murska Sobota	zunaj v omarici pred vhodom
8 gasilski dom	Cankarjeva ulica 75, Murska Sobota	na fasadi gasilskega doma in RECO Murska Sobota
9 Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota	Ulica arhitekta Novaka 2b, Murska Sobota	na steni desno ob vhodnih vratih v ambulantno
10 Krajevna skupnost Černelavci	Zadružna ulica 5	na južni steni glavnega vhoda
11 Krajevna skupnost Bakovci	Soboška ulica 17 (ambulantna)	na stavbi zunaj
12 Krajevna skupnost Krog	Trubarjeva ulica 25	na steni, zunaj
13 Srednja zdravstvena šola Murska Sobota	Ulica dr. Vrbnjaka 2	notranji
14 Vojašnica Murska Sobota	Kopališka ulica 4	nameščen v prijavnici vojašnice
15 Zavarovalnica Triglav – Murska Sobota	Lendavska ulica 5	notranji
16 Zdravstveni dom Murska Sobota	Grajska ulica 24	notranji
17 Policijska postaja Murska Sobota	Ulica arhitekta Novaka 11	notranji
18 Podjetje za informiranje Murska Sobota	Ulica arhitekta Novaka 13	notranji
19 Maximus, nakupovalno središče	Ulica Štefana Kovača 43	notranji, na stebru pri vhodu
20 Banka Koper, PE Murska Sobota	Slovenska ulica 27	notranji
21 Mobitel MC Murska Sobota	Cvetkova ulica 2	notranji
22 Knjižnica Murska Sobota	Zvezna ulica 10	na zunanji steni knjižnice

V Sloveniji so srčno-žilna obolenja drugi najpogostejši razlog smrti – takoj za rakom. Po ocenah se v enem letu zgodi 1700 srčnih zastojev.

Možnosti za srečen razplet dodatno povečajo naprave AED oz. samodejni zunanji defibrilatorji.

Sladkorna pesa (še) ni pozabljena

GEZA GRABAR

Ko je do leta 2006 obratovala tovarna sladkorja v Ormožu, je bilo spravilo sladkorne pese v severovzhodni Sloveniji zadnje in najpomembnejše spravilo kake poljščine v letu.

Med več kot tisoč kmeti, ki so jo pridelovali na več tisoč hektarjih, so bili številni tudi z našega območja. Po letu 2017, ko se je s padcem zaščitnih kvot EU po enajstih letih »repa« vrnila na naše njive, a jo zaradi zaprtja ormoške tovarne slovenski kmetje pridelujejo za Hrvate, sta jo v mestni občini ponovno začeli sejati dve kmetiji – Gumilar iz Markišavcev in Martinec iz Satahovcev.

Imeli bi težave s krmo

Zaradi usmeritve kmetije v govedorejo in posledično velikih potreb po krmi, najbolj koruzi za silažo in v zrnju, in tudi zaradi kolobarja se Martinčevi letos za njeno setev niso odločili. Marjan Martinec, ki je kmetijo že pred leti predal sinu Bo-

štjanu, pravi, da so se odločili prav, saj je bila letina koruze zelo slaba. »Če bi imeli manj koruze, bi letos morali krmo celo dokupovati,« pravi, a v prihodnjih letih sladkorne pese ne izključuje. Njena odkupna cena je že tretje leto enaka – 32 evrov za tono ob mejni, 16-odstotni sladkorni stopnji, zato za kmete ni več tako zanimiva, dodaja. Letos se je za pridelavo sladkorne pese v Sloveniji odločilo le 28 kmetov, pridelovali pa so jo na okrog 150 hektarjih. Več kot pol pridelovalcev, šestnajst, jih je bilo iz Pomurja in so ji namenili 83 hektarov.

V pričakovanju višje cene

Že iz časov, ko je obratovala tovarna v Ormožu, je pridelavi sladkorne pese zvest Boris Gumilar. Tudi po letu 2017 jo za zadrugo

Kooperativa Kristal, ki je pogodbeni naročnik pridelave za hrvaške sladkorne tovarne, seje vsako leto. Od nekaj več kot 60 hektarjev njiv ji je letos namenil kar 8,5 hektarja, sicer pa v povprečju vsako leto med šest in osem. Z letino je zadovoljen. Letošnji neto hektarski pridelek (brez organskih in drugih primesi) je na njihovi kmetiji kar 93 ton in je zelo podoben lanskemu. Zelo je zadovoljen tudi s sladkorno stopnjo, ki v povprečju znaša 16 %. Na vseh površinah, s katerih so konec oktobra spravili sladkorno peso, so posejali pivovarski ječmen, pred tremi leti novo kulturo v kolobarju naših kmetov. Boris Gumilar je nekoliko manj zadovoljen z odkupno ceno, ki je že tri leta enaka. »Če bi predelava pese ostala v Ormožu, bi odkupna cena pese po toni že zdaj

Letos se je za pridelavo sladkorne pese v Sloveniji odločilo 28 kmetov, pridelovali pa so jo na okrog 150 hektarjih.

znašala 40 evrov,« poudarja in upa, da se bo to zaradi hitre rasti cene sladkorja na svetovnih borzah zgodilo prihodnje leto. Transport tega volumenskega pridelka namreč na dolge razdalje ni ekonomičen, še

dodaja. Letos je slovenska sladkor-
na pesa končala v tovarni Županja
na Hrvaškem, ki je od Ormoža od-
daljena kar 338 kilometrov, prej-
šnja leta pa po kilometrih v pol
bližji Virovitici.

Mladi varujemo okolje

LEA CIPOT

Ustvarjalnost, radovednost, ambicioznost! To so bila izhodišča in razlogi, zakaj smo se v tem projektu osredotočili na mlade.

Njihova neverjetna sposobnost izražanja in prenašanja informacij po različnih spletnih kanalih je priložnost, kako sporočiti projekta prenesti med ljudi. Na delavnicah, ki smo jih izvajali po osnovnih in srednjih šolah po Pomurju, smo jih učili o ponovni uporabi. Iz stvari, ki jih dnevno zavrzemo, smo ustvarjali nove izdelke. Iz odsluženih oblačil smo izdelovali peresnice, dro-

bižnice in vrečke. Iz kartonskih škatel smo naredili organizatorje in manjše regale. Popravljali smo poškodovano pohištvo. Naučili smo se pripraviti lastne filmčke DIY (angl. do it yourself (ustvari sam)), ki so jih objavili na spletu in s sporočilom »Če zmorem jaz, zmoreš tudi ti! Skupaj zmoremo vsi!« Mladi so postali naši nosilci sprememb ter tako naredili korak na poti osveščanja o ponovni uporabi in zmanjšanju odpadkov.

Iceland
Liechtenstein
Norway

RE USE

S POZABLJENIMI RESURSI MLADI
VARUJEMO NAŠE OKOLJE

**KORAK
NAPREJ**

PoZdr@vTv
SPLETNA TELEVIZIJA
www.pozdravtv.si

Storitev se izvaja v okviru projekta ACF na področju Krepitev zagovorniške in watchdog vloge nevladnih organizacij.

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
 RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

EVROPSKA UNIJA
 EVROPSKI SKLAD ZA
 REGIONALNI RAZVOJ

PONI
 PODJETNO NAD IZZIVE
 Pomurje

RAZVOJNI
 CENTER
 MURSKA
 SOBOTA
POSREDOVANJE IN
 KONTAKT ZA POMURJE

Razvojni center Murska Sobota išče potencialne podjetnike za vključitev v program PONI Pomurje

Program PONI Pomurje je model podjetniškega usposabljanja, v okviru katerega potencialni podjetniki v 4 mesecih zaposlitve na Razvojnem centru Murska Sobota, razvijejo in realizirajo svojo podjetniško idejo.

Naslednji javni razpis za vključitev v 5. skupino PONI bo objavljen **začetek januarja 2022.**

Več informacij o programu najdete na povezavi: www.rcms.si/poni ali na e-mail: info@rcms.si ali na številko 040 716 976.

Projekt se izvaja v okviru »Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020«, prednostne osi 3 »Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rasto«, v okviru izvajanja prednostne naložbe 3.1 »Spodbujanje podjetništva, zlasti z enostavnejšim izkoriščanjem novih idej v gospodarstvu in pospeševanjem ustanavljanja novih podjetij, tudi prek podjetniških inkubatorjev«, specifičnega cilja 3.1.1: »Spodbujanje nastajanja in delovanja podjetij, predvsem start-up podjetij«.

Projekt je delno financiran s strani Evropske unije in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in delno s strani Republike Slovenije.

Mladi zdravnik, ki je opozoril nase

UREDNIŠTVO

Znani so najboljši dosežki zdravnikov in farmacevtov iz devetih državah srednje in jugovzhodne Evrope. Med njimi je tudi slovenski predstavnik Luka Roškar, dr. med., iz Splošne bolnišnice Murska Sobota.

Njegov znanstvenoraziskovalni prispevek je bil najboljši na področju ginekologije. Natečaj že osmo leto nagraduje izjemne raziskovalne dosežke zdravnikov in farmacevtov iz devetih držav srednje in jugovzhodne Evrope.

Zaveza za nadaljnje delo

Luka Roškar, dr. med., je v svojem znanstvenoraziskovalnem delu obravnaval rak endometrija (rak maternične sluznice), ki je najpogostejše ginekološko maligno obolenje v razvitih državah. Je prvi avtor originalnega znanstvenega članka z naslovom »Tie-2, G-CSF, and Leptin as Promising Diagnostic Biomarkers for Endometrial Cancer: A Pilot Study«. Članek je bil objavljen v mednarodni znanstveni reviji Journal of Clinical Medicine. Ob prejemu nagrade je povedal: »Res nisem pričakoval te nagrade – predvsem mi pomeni zavezo za nadaljnje delo. Rad bi se zahvalil izr. prof. dr. Špeli Smrkolj, dr. med., in prof. dr. Tei Lanišek Rižner, ki sta bili mentorici mojega dela in sta mi pomagali pri študiji. Cilj mojega raziskovalnega dela je odkriti potencialno

natančnejšo, manj invazivno in hitrejšo metodo za diagnostiko raka endometrija ter bolj individualno prilagojen terapevtski pristop. Obetamo si, da se to izrazi v izboljšanju prognoze bolnic in zmanjšanju izpostavljenosti nepotrebnemu invazivnemu zdravljenju,« je pojasnil Luka Roškar, dr. med.

Zaupanje v znanost ne sme biti vprašljivo

Predsednik mednarodne strokovne komisije prof. dr. Borut Štrukelj, mag. farm., je ob razglasitvi zmagovalcev povedal: »Zelo smo veseli, da smo prejeli številne prijave kandidatov, ki so svoje ugotovitve objavili v vrhunskih znanstvenih revijah z visokim faktorjem vpliva, nekatera njihova dela so objavljena tudi v najvišje uvrščenih medicinskih publikacijah na svetu. Zaupanje v znanost torej ni in nikoli ne sme biti vprašljivo.« Za nagrade International Medis Awards for Medical Research 2021 so se lahko potegovali zdravniki in farmacevti, ki so svoje znanstvenoraziskovalne prispevke objavili v uglednih znanstvenih publikacijah s faktorjem vpliva, višjim od

Luka Roškar, dr. med., je v svojem znanstvenoraziskovalnem delu obravnaval rak endometrija.

1,500. Na natečaj se je letos prijavilo 230 raziskovalcev iz Avstrije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Madžarske, Severne Makedonije, Slovenije in Srbije.

Za kakšno nagrado gre?

International Medis Awards for Medical Research so nagrade za izstopajoče raziskovalne dosežke v devetih državah srednje in jugovzhodne Evrope na

devetih medicinskih področjih. So priznanje prodornim zdravnikom in farmacevtom, ki poleg rednega dela tudi raziskujejo. Prijavljena znanstvenoraziskovalna dela ocenjuje neodvisna mednarodna strokovna komisija, ki izbere nominirance, finaliste in zmagovalce za posamezno področje. V mandatnem obdobju 2021–2024 komisijo vodi prof. dr. Borut Štrukelj, mag. farm., s Katedre za farmacevtsko biologijo Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani.

Ob prejemu nagrade je povedal: »Res nisem pričakoval te nagrade – predvsem mi pomeni zavezo za nadaljnje delo. Rad bi se zahvalil izr. prof. dr. Špeli Smrkolj, dr. med., in prof. dr. Tei Lanišek Rižner, ki sta bili mentorici mojega dela in sta mi pomagali pri študiji.«

Za dostojno slovo

UREDNIŠTVO

Splošna bolnišnica Murska Sobota je z decembrom dobila poslovilni prostor. V njem se bodo svojci lahko dostojno poslovili od preminulega sorodnika.

Prostor je namenjen vsem pokojnim in njihovim svojcem vseh veroizpovedi in tudi ateistom. Pred njim je manjši park s klopio, kjer bodo žalujoči lahko našli trenutek miru in tišine. V družbi o umiranju in smrti še vedno premalo govorimo. Tej življenjski temi se namreč raje izognemo, saj je pogovor o bolezni ali smrti za nas nekaj težkega, bolečega, obremenjujočega, zlasti pa dokončnega. Žalovanje je proces, ki se začne v trenutku, ko posameznik zazna, da je njegova izguba neizogibna. Najprej se pojavi šok ob novici o smrti, nato zanimanje in jeza, ki je lahko usmerjena na okolico, na umrlo osebo ali

pa tudi nase. Potem se pojavi faza pogajanja, ki posameznika na določeni ravni poveže z nečim, v kar verjame, ali pa ga poveže globlje z njim samim. Šele pozneje se pojavi žalost, ki kaže, da je posameznik začel sprejemati realnost. Tudi pri nas je nekoč veljala tradicija, da so krsto s pokojnikom po smrti prepeljali na dom, kjer je bilo truplo žalujočim na ogled dan pred pogrebom. Danes je takšne prakse – zlasti zaradi pogostejših upepelitev – vse manj, ob tem pa se postavlja vprašanje, ali je ogled trupla pokojnika nujen za žalovanje oziroma kakšne posledice lahko pusti pri žalujočih.

Poslovilni prostor je za bolnišnico velika pridobitev, saj se v njem svojci in bližnji od preminulega poslovijo v spoštljivem in primernem okolju ter na način, ki jim ob izgubi drage osebe najbolj ustreza, da lažje žalujejo in sprejmejo izgubo.

Dr. Lainščak opozarja: Poskrbite za svoje srce

ANA ŠABJAN
FOTO: ŠIMEN ZUPANČIČ

Prof. dr. Mitja Lainščak, vodja odseka za kardiologijo v Splošni bolnišnici Murska Sobota, je kot prvi in edini Slovenec doslej sodeloval pri pripravi smernic Evropskega kardiološkega združenja, saj je soavtor smernic za obravnavo bolnikov z akutnim in kroničnim srčnim popuščanjem.

Pred tem je bil uradni recenzent treh smernic, in sicer smernic za infekcijski miokarditis, pljučno embolijo in v letu 2016 tudi za srčno popuščanje.

Kdaj govorimo o srčnem popuščanju in koliko ga je med Pomurci?

S strokovnega vidika o srčnem popuščanju govorimo, ko srce ne more prečrpati dovolj krvi, da bi zadostilo potrebam telesa po kisiku in hranilnih snoveh. Bolniki to občutijo zlasti kot težko sapo, posebej leže in ponoči, zmanjšano telesno zmogljivost, utrudljivost in otekanje gležnjev, lahko pa tudi kot kašelj, izgubo apetita ali občutek napihnjenosti, razbijanje srca ali vrtoglavico. Zadnje raziskave, tudi raziskava SOBOTA-HF iz Murske Sobote, kažejo, da ima srčno popuščanje skoraj vsak dvajseti prebivalec Slovenije, kar je dvakrat več, kot smo mislili do zdaj. Večinoma gre za bolezensko stanje starejših, saj je hospitaliziran bolnik v povprečju star 78 let. Poudariti je treba, da se srčno popuščanje lahko razvije tudi pri mladih, najpogosteje zaradi dednih bolezni ali vnetja srčne mišice.

Kako postavimo diagnozo in kako poteka zdravljenje?

Na srčno popuščanje pomislimo ob hkratni prisotnosti dejavnikov tveganja, značilnih simptomih in znakih ter tudi spremembah v elektrokardiogramu. Pri večini bolnikov nato izmerimo koncentracijo natriuretičnih peptidov, najpogosteje NT-proBNP, v krvi in ob povišani koncentraciji opravimo tudi ultrazvočno preiskavo srca. Tako dobimo vpogled v strukturo, obliko in funkcijo srca; če gre za motnje v krčljivosti ali v polnjenju srca, govorimo o srčnem popuščanju. V tem primeru iščemo tudi vzrok za srčno popuščanje – v naši populaciji gre najpogosteje za ishemično bolezen srca, arterijsko hipertenzijo, sladkorno bolezen, prirojeno bolezen ali vnetje srčne mišice. Hkrati z diagnostičnimi postopki poteka tudi zdravljenje, najpogosteje z zdravili, v nekaterih posebnih primerih pa tudi z vsaditvijo posebnih srčnih spodbujevalnikov, defibrilatorjev ali posebnih črpalk za podporo delovanja levega prekata. Bolnikom lahko ponudimo tudi transplantacijo srca, ki jo letno iz-

vedemo pri 20 do 30 bolnikih v Sloveniji.

Sliši se zelo zahtevno in kompleksno – kako pa to izvajate v vsakdanji praksi?

Res je, že postavitve diagnoze je zahtevna, saj so simptomi nespecifični, ker se veliko bolezni lahko začne na enak način. Nekoliko lažje je, če so težave tako hude, da bolnike pripeljejo v bolnišnico. Ravno pri teh bolnikih imamo največ izzivov, saj gre večinoma za novo nastalo srčno popuščanje, pri katerem moramo v kratkem času izvesti celotno diagnostiko in začeti z ustreznim zdravljenjem. Ti bolniki imajo tudi največje tveganje za ponovno hospitalizacijo in smrt, zato je ustrezna obravnava ključna. V tem kontekstu je izjemnega pomena specializirana ambulantna obravnava bolnikov s srčnim popuščanjem, kjer bolnike do stabilizacije in optimizacije zdravljenja redno spremljamo vsakih nekaj tednov. Pri tem sodeluje multidisciplinarni tim zdravstvenih delavcev, ki ga sestavljajo zdravnik kardiolog, drugi zdravniki specialisti, medicinske sestre, fizioterapevti, farmacevti in psihologi.

Zelo pomembna je tudi ustrezna zdravstvena vzgoja bolnikov in njihovih neformalnih oskrbovalcev, saj omogoča pridobivanje znanj o srčnem popuščanju in veščin za izvajanje vedenj samooskrbe ter jim hkrati nudi podporo pri uvajanju vedenjskih sprememb v povezavi z boleznijo. Raziskave namreč kažejo, da lahko z opolnomočenjem na področju samooskrbe bolezni v domačem okolju izboljšamo zdravstvene izide in z zdravjem povezano kakovost življenja bolnikov. Slovenija ima dobro organizirano strukturo specializiranih ambulant za srčno popuščanje v večini bolnišnic, čeprav ta storitev ni adekvatno priznana in financirana. Splošna bolnišnica Murska Sobota je bila po Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana druga bolnišnica v Sloveniji, ki je uvedla tovrstno ambulantno. To se je zgodilo leta 2002.

Klinično delo je verjetno povezano tudi z raziskovanjem. Kako se ga lotevate?

Drži. Klinična praksa temelji na raziskovalnih spoznanjih. Pot od hipoteze do klinične implemen-

Zelo pomembna je tudi ustrezna zdravstvena vzgoja bolnikov in njihovih neformalnih oskrbovalcev, poudarja Lainščak.

tacije je zelo dolga in naporna, saj denimo za razvoj zdravila in uporabo pri bolnikih večinoma potrebujemo vsaj deset let ter veliko dela in denarja. Seveda lahko k raziskovalnim spoznanjem prispevamo tudi v manjših bolnišnicah in pri nas načrtno delujemo zadnjih nekaj let. Naša raziskovalna skupina je med najuspešnejšimi v Sloveniji in klinično prakso redno povezujemo z raziskovalnim delom. Seveda vedno želimo izboljšati delo in dosežke, zato si želimo stabilnih osnovnih pogojev, zlasti rednih sodelavcev in dovolj časa za raziskovanje.

Plod raziskovanja in kliničnega dela je tudi sodelovanje v skupini, ki je pripravila smernice Evropskega kardiološkega združenja za obravnavo bolnikov z akutnim in kroničnim srčnim popuščanjem. Nam lahko poveste kaj več?

Smernice predstavljajo najpomembnejši in najbolj citiran dokument za obravnavo določenih bolezni, ki je plod več kot dvestoletnega dela mednarodne skupine strokovnjakov. Skupina pregleda vso dostopno literaturo in jo prevede v priporočila za klinično prakso. Raven priporočil je odvisna od rezultatov in metodologije raziskav, stopnja dokaza pa od števila raziskav ali mnenja skupine strokovnjakov. Nacionalna združenja, tudi Združenje kardiologov Slovenije, sprejmejo smernice za implementacijo v svojih okoljih. Smernice so po dolgem času polne novosti na področju farmakološkega zdravljenja, kar za bolnike pomeni več dobrih možnosti za zdravljenje. Zdravljenje srčnega popuščanja se je začelo zelo spreminjati po letu 1990, ko je sledilo nekaj let plodnih raziskav, potem

pa več kot desetletje ni bilo ničesar prelomnega. Naslednja pomembna raziskava je bila opravljena leta 2014, največ pa se je dogajalo v zadnjih dveh do treh letih in vsi ti rezultati raziskav so našli pot v smernice.

V zadnjih smernicah je mnogo novosti tudi na področju zdravljenja sočasnih obolenj, saj imajo bolniki s srčnim popuščanjem pogosto še druga obolenja – sladkorno bolezen, arterijsko hipertenzijo, pomanjkanje železa ali kronično obstruktivno pljučno bolezen. Veliko pozornosti smo posvetili še bolnikom z akutnim srčnim popuščanjem in napredovalim srčnim popuščanjem, kjer pa je na voljo manj podatkov iz raziskav kot pri bolnikih s kroničnim srčnim popuščanjem.

Proces pisanja smernic je res zahteven, vendar je bistveno lažji, kot je njihovo udejanjanje v klinični praksi. Zdaj nas čakata prenos zadnjih spoznanj med zdravstvene delavce ter izvajanje smernic pri bolnikih in njihovih skrbnikih. V delovni skupini za srčno popuščanje pri Združenju kardiologov Slovenije načrtujemo številne aktivnosti, vključno s spletnimi predstavitvami za zdravnike v Sloveniji in izdajo prevoda žepne različice smernic. Hkrati nameravamo aktivno spremljati udejanjanje smernic v klinični praksi.

Kako je v proces obravnave vključen bolnik?

Bolnik je ključen. Da bi izboljšali poznavanje srčnega popuščanja, smo razvili Program ozaveščanja in opolnomočenja o srčnem popuščanju, ki ga skupaj s Centrom za zdravje in razvoj Murska Sobota izvajamo že peto leto zapored. Program sofinancira ministrstvo za zdravje, podpira pa ga Mestna občina Murska Sobota. V okviru kampanje Nepopustljivo srce izvajamo aktivnosti in promocijske

dogodke za širšo javnost, bolnike s srčnim popuščanjem, njihove neformalne oskrbovalce ter tudi za zdravstvene in druge strokovne delavce.

Program temelji na mednarodnih strokovnih smernicah za obravnavo bolnikov s srčnim popuščanjem, primerih dobre prakse iz tujine ter na lastnih znanstveno pridobljenih dokazih in strokovno preizkušenih aktivnostih, ki smo jih zbrali med letoma 2017 in 2019 v prvem obdobju izvajanja programa. Nadgradnja programa poteka na področjih znanj o srčnem popuščanju, ki jih bolniki najtežje usvojijo, in na področjih opolnomočenja za izvajanje vedenj samooskrbe, ki jih bolniki v domačem okolju najmanj pogosto izvajajo. Več poudarka dajemo tudi pomenu obravnave drugih sočasnih bolezni pri učinkovitem obvladovanju zdravstvenega stanja bolnika s srčnim popuščanjem. Na spletni strani www.nepopustljivo-srce.si informiramo z nasveti in priporočili za življenje s kroničnimi boleznimi.

V septembru 2021 smo v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota predstavili literarna dela in razstavili ročna dela članov društev upokojencev iz Pomurja, ki so med epidemijo covida-19 nastajala na temo srca. V oktobru 2021 smo prejeli povabilo Koronarnega kluba Ljubljana, da bi literarna in ročna dela ter aktivnosti programa predstavili tudi njihovim članom. Koronarni klub Ljubljana deluje od leta 1981, njegovi osnovni dejavnosti sta je vseživljenjska rehabilitacija srčno-žilnih bolnikov ter preprečevanje bolezni srca in žilja. V prostorih tega kluba smo tako izobesili omenjena literarna dela in zbornik z naslovom »Srce«. Za članke ljubljanskega kluba smo pripravili tudi nabor promocijskih materialov. Tako postaja naš program prepoznaven tudi zunaj pomurskega prostora.

Rabimo luč, ki razsvetli in odžene temo

KSENIJA GLAŽAR

Voditelji tukajšnjih cerkva v poslanicah pred prihajajočimi prazniki poudarjajo več medsebojne povezanosti ter želijo, da bi iskali vse tisto, kar nas povezuje in nam prinaša skupno dobro. Pa tudi, da v teh zaskrbljujočih in težkih časih bolj kot kdajkoli prej rabimo luč, ki razsvetli in odžene temo ter pokaže pot odrešitve.

Dr. Peter Štumpf, murskosoboški škof:
»Dete v jaslicah je naš Rešitelj«

Prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na svet, naš Gospod Jezus Kristus, si je iz Device Marije privzel telo in postal naš spremljevalec k Očetu v nebesih. On je Beseda, ki jo Cerkev oznanja, da bi na tej poti po njej vsi imeli življenje v obilju. Dete v jaslicah je Rešitelj, ki prežene sleherno temo nevednosti in hudobije ter nam prižiga upanje. Zaradi njegovega usmiljenja smo vsi vredni, da živimo: rojeni in še nerojeni, zdravi in bolni, mogočni in šibki, pogumni in plahi, verni in neverni, pa tudi miroljubni in nemirni. Usmiljenje Deteta v jaslicah odpravlja razlike med nami in nas napolnjuje s spoznanjem o Bogu. To nas nagiba k

spremembam – ne v grožnjah in nasilju, temveč v pravičnosti in ljubezni do drugega. Božič nas zato ne more prepustiti temi nevednosti o tem, kdo smo in kam gremo. Smo bratje in sestre v Kristusu ter zato sinovi in hčere ljubečega Boga, ki nam je namenil neskončnost bivanja pri sebi. Vsem prebivalcem Slovenije, zamejcem in tistim, ki živite v tujini, bratom in sestram v evangeličanski in pravoslavni cerkvi ter tudi pripadnikom drugih ver, še posebno pa bolnim in trpečim, brezdomcem in brezpravnim, prestrašenim in jokajočim izrekamo škofje svojo sočutno bližino in v molitvi na vas kličemo Božjo pomoč. Naj vam bodo blagoslovljeni in tolažilni božični prazniki. V novem letu želimo več medsebojne povezanosti in želje, da bi iskali to, kar nas povezuje in nam prinaša skupno dobro!

»Smo bratje in sestre v Kristusu ter zato sinovi in hčere ljubečega Boga, ki nam je namenil neskončnost bivanja pri sebi.«

Pastor Andrej Bojnec, Binkoštna cerkev Murska Sobota: »Kakšen dar«

Vsak otrok vé, da so v osrčju božiča darila. Večina se nas spomni, kako smo kot otroci čakali božični dan. To je bil najboljši dan v letu! Zakaj? Ker sem vedel, da bom darila dobil od ljudi, ki me imajo radi. Pozneje sem se naučil, da je poseben občutek, ko podarim darilo nekomu, ki ga imam rad jaz. Obdarovanje je nekaj najlepšega. Kristjani verujemo, da je v osrčju božiča, in življenja v splošnem, poseben dar – Božji dar za nas v obliki otroka. Kakšen dar je to? Je ta dar kot tisti, ki sem ga nesel domov iz cerkve zvečer pred božičem?

Je ta otrok kot mit o Božičku, ki te potolaži, vzbudi sentimentalnost v decembru in je to vse? Ali je kot kapa za sedem evrov – podarjena brez velikih naporov, darovalca stane zelo malo in ne spremeni prav veliko? Božični dar od Boga je previdno načrtovan, zelo drag in podarjen z ljubeznijo. Ima moč, da prežene strah, zasveti v temačnost, odvzame negotovost, premaga razočaranje, podeli odpuščanje, izpolni z mirom, vlije upanje in zbudi sanje za novo prihodnost. Božični dar je Kristus! Dragi Sobočani in drage Sobočanke, želim vam blagoslovljene božične praznike, v novem letu pa več Kristusa v naših življenjih!

»Božični dar od Boga je previdno načrtovan, zelo drag in podarjen z ljubeznijo.«

Mag. Leon Novak, škof Evangeličanske cerkve augsburške veroizpovedi v Sloveniji: »Videli smo, da je vzšla njegova zvezda, in smo se mu prišli poklonit« (Mt 2,2)

Evangelist Matej s temi besedami opiše začudenje in navdušenje pastirjev ob nenavadnem nebesnem pojavu. V temni noči, zunaj na pašnikih, kjer so čuvali ovce, so zagledali zvezdo, ki je nenavadno razsvetlila okolico in jim pokazala pot do ravnokar rojenega Kristusa, ki postane Odrešenik ter s tem izvor veselja, miru in blaženega življenja. Pastirji in drugi prebivalci Izraela so v tistem času živeli v nemirnem svetu, polnem rimskega nasilja in njegove velikokrat krute nadvlade. S podobno realnostjo se soočamo 21 stoletij pozneje. Ves svet je že nekaj let v primežu pandemije covida-19, v nekaterih regijah divjajo vojne, sovraštva, pomanjkanja ter nasilja. Bolj kot kdajkoli prej ljudje in s tem tudi vsak posame-

znik v teh zaskrbljujočih in težkih časih rabimo luč, ki razsvetli in odžene temo ter pokaže pot odrešitve. Kristjani izpovedujemo in verujemo, da se je ta luč razodela v Jezusu Kristusu. On je nebeška svetloba, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki prežene temo srca ter jo nadomesti z lučjo ljubezni in miru. Jezus ljubi, sočustvuje in iz lastnih izkušenj razume vsakega trpečega, zatiranega ter umirajočega. Čeprav je Božji sin, je vse to doživel v nezmanjšani intenziteti. Prišel je kot odposlanec nebeškega Očeta, da bi človeka spravil z Ustvarjalcem. Toda sprava, nov začetek, prenovljena skupnost med ustvarjenim in Stvarnikom se začne, ko se Kristus narodi v mojem in tvojem srcu. Od takrat v najino temo zasveti Božja luč ljubezni, miru in sočutja. Betlehemska zvezda, ki je osvetlila pot in pastirje vodila do Odrešenika, je hkrati tudi znamenje, da Bog v dobrih in tudi slabih časih potuje skupaj s svojim ljudstvom, torej s tabo in mano. Kristus je luč, ki vstopa v temo najine biti v trenutku, ko beseda evange-

»Bolj kot kdajkoli prej ljudje in s tem tudi vsak posameznik v teh zaskrbljujočih in težkih časih rabimo luč, ki razsvetli in odžene temo ter pokaže pot odrešitve.«

lija po Svetem Duhu oživi in postane gonilna sila najinega življenja. Naj bo letošnji božič izhodišče za prenovljeno in osveženo skupnost med Bogom in človekom. Ob prazniku Kristusovega rojstva želim

vsem bolnikom čimprej okrevanje, družinam varnost, zdravje in duhovnih darov, zdravstvenemu osebju novih moči in blagoslova ter vztrajnosti pri negi in oskrbi bolnikov, osamljenim in ostarelim

tolažbo ter veselje. Spoštovani meščani in meščanke Mestne občine Murska Sobota, želim vam z Božjo lučjo osvetljen, miren, zdrav ter s Kristusovo ljubeznijo blagoslovljen božič.

Pomoči potrebni vam bodo hvaležni ...

KSENIJA GLAŽAR

December je mesec pričakovanj, veselja in topline. Za marsikoga je to najlepši mesec v letu, za številne pa najtežji. Pomagajmo tistim, ki potrebujejo pomoč, da bo lepo prav vsem. Včasih je dovolj le lepa beseda.

Boris Muhič, ki ljudem rad priskoči na pomoč, pravi, da negotovost današnjega časa še posebno občutijo starejši, ki se sami prebijajo skozi življenje. Prejemajo namreč nizke pokojnine, težko se znajdejo v tem svetu in niso navajeni prositi za pomoč. Kot opaza, zaprosijo zanjo, ko se res znajdejo na robu preživetja. Po drugi strani opaza, da pod pragom revščine živi tudi veliko otrok. Stiske ljudi postanejo še bolj izrazite decembra, v času praznikov. Mnogi se počutijo osamljene, pozabljene, pestita jih tesnoba in žalost. »V teh časih najbolj potrebujejo pristrčne pozdrave in nasmejane poglede. Potrebujejo spoznanje, da niso pozabljeni. Lepo je, če starejšim namenimo pozornost, jim poklonimo darilo v obliki hrane ali toplih oblačil in jim zaželimo vesele praznike. Otroke razveselimo, če jim podarimo igračo, sladkarije, knjige ali oblačila,« pravi Sobočan, ki opozarja, da z velikostjo

in vrednostjo darila ne smemo pretiravati.

Ganljive zgodbe hvaležnosti

O hvaležnosti ljudi, ki jim neumorno pomaga vse leto, pravi, da je z besedami ne more opisati. »V očeh jim zasije iskrica sreče, veselja, radosti. Nekateri vprašajo, kako jim je lahko nekdo nekaj podaril, če jih sploh ne pozna,« pravi sogovornik. Na to jim odgovori, da obstaja veliko in vse več srčnih ljudi, ki so pripravljeni pomagati. Ne bo pozabil starejše ženske, ki ji je bilo treba opremiti hišo in urediti kurjavo, potrebovala je hrano in oblačila, urediti je bilo treba še varstveni dodatek in dodatek socialne pomoči. Ko se je začela akcija pomoči, je v le treh ali štirih dneh prejel več kot tisoč sporočil srčnih ljudi, ki so ji bili pripravljeni pomagati in ji omogočiti bolj dostojno življenje. Klicu se je odzval celo arhi-

Če želite pomagati, se lahko obrnete na različne dobrodelne organizacije.

tekt iz Ljubljane, ki je ponudil novo opremo za vso hišo, a so to medtem že v celoti dobili rabljeno. Sindikat avtoprevoznikov je ponudil prevoz opreme po vsej Sloveniji. Gradbena dela so opravili prostovoljci ... »Ženica je vsak dan točila solze, ko pa so bila dela končana, je jokala kot majhen otrok. Jokala ni že 34 let, odkar ji je umrl mož. Na koncu nam je pripravila kosilo. Tistega kosila in njenih besed ob njem ne bom nikoli pozabil,« dodaja.

Pomagamo lahko na različne načine

V decembru bodo skupaj z dobrodelnim društvom Palčica Pomagalčica izvedli obdarovanje otrok. Prejemniki so skrbno izbrani in prihajajo iz različnih pomurskih občin. Poznajo jih že od prej ali pa jih izberejo po dogovoru s šolami, vrtci, občinami itd. Če želite pomagati, se lahko obrnete na društvo Palčica Pomagalčica (Facebook:

Palčica Pomagalčica in dobrodelni škratki, palcica.pomagalcica@gmail.com) ali druge humanitarne organizacije v mestu: Rdeči križ – Območno združenje Murska Sobota (www.murkasobota.ozrk.si), Evangeličanska humanitarna organizacija Podpornica (www.evangelicanska-cerkev.si, eho@telemach.net), Škofijska Karitas Murska Sobota (<http://www.karitasms.si/>) in druge.

Dr. Mihaly Škrilec – prvi prekmurski kirurg

KSENIJA GLAŽAR

V zgodovino našega mesta se je zapisal kot prvi kirurg v tukajšnji bolnišnici. Močno si je prizadeval tudi za prvi rentgenski aparat, ki ga je bolnišnica dobila leta 1929.

Dr. Mihaly Škrilec (Skriolecz) se je rodil 20. septembra 1873 pri Suhem Vrhu v takratnih Gornjih Moravcih. Rodil se je očetu Štefanu, čevljarju, in materi Katarini, rojeni Ranpacht. Osnovno šolo je obiskoval v Murski Soboti, srednjo šolo v Györu na Madžarskem, nato pa je v Budimpešti zaključil študij medicine. Po šolanju se je vrnil v Mursko Soboto in se zaposlil v tukajšnji bolnišnici. Leta 1908 se je poročil s sedemnajst let mlajšo Sobočanko nemškega rodu Ireno Metzner. Imela sta tri sinove, ki so prav tako postali priznani v svojem poklicu. Prvi, dr. Akaš, je bil zdravnik in kirurg v Berlinu. Drugi sin Gabor je živel in kot inženir deloval v Nemčiji. Tretji, dr. Andraš, pa je bil še mlad med drugo svetovno vojno ustrelen na Hrvaškem. Dr. Škrilec je odraščal v hiši na Lendavski ulici v Murski Soboti, ki so jo kupili njegovi starši. Po smrti staršev jo je prodal in se preselil v hišo Franca Števančeca. Ko se je od

tod moral izseliti, je kupil Pošfajevo hišo v Slomškovi ulici, kjer je imel zasebno prakso in stanovanje. Bila je srednje velika pritlična stavba, v katero se je pozneje naselil ušesni oddelek bolnišnice. Umrli je 24. avgusta 1943 v Murski Soboti.

Prvi kirurg v Prekmurju

Iz bolnišničnih kirurških protokolov je razvidno, da je dr. Škrilec v soboški bolnišnici začel delati leta 1902 in tam ostal vse do leta 1933. Istočasno je v Murski Soboti opravljal zasebno prakso. Postal je odličen in spoštovan kirurg, prvi v Prekmurju in izreden strokovnjak. Leta 1921 je postal primarij, kmalu nato še upravnik bolnišnice. Bolnišnica v Murski Soboti je bila zgrajena in odprta leta 1893. Ob njeni desetletnici, leta 1903, so že morali doizdati prostore za operacijsko sobo. Tega leta se je začela kirurška dejavnost v regiji, čeprav so kirurgi in ranocelniki bili prisotni že pred tem. Pri delu mu je pomagal dr. Brandieu. Poleg male kirurgije, ki je je bilo največ, je

opravljal tudi večje in zahtevnejše kirurške posege. Po zbranih protokolih iz leta 1902 so v tem času operirali golšo, kile in sivo mreno ter opravljali ginekološke posege. V spominskem zvezku ob deseti obletnici obstoja bolnišnice, ki je bil izdan leta 1905 v Monoštru, so omenjene ginekološke operacije v letu 1902, in sicer dvanajst kiretaž, dve eksciziji materničnega vratu in dve laparotomiji zaradi ovarialnih cist. Leta 1903 sta bili v Murski Soboti opravljeni prva laparotomija zaradi miomov na maternici in prva vaginalna ekscizija uterusa pri totalnem prolapsu maternice. Vse te operacije je izvedel dr. Škrilec.

Vedno pripravljen pomagati

Iz njegovega življenja je znano, da se je v prvi svetovni vojni izkazal kot vojaški zdravnik in je bil večkrat odlikovan. Med drugim je prejel najvidnejši viteški red Franca Jožefa in srebrni meč za hrabrost. Med prvo svetovno vojno

Zaslužen za prvi rentgenski aparat

Kot primarij in vodilni kirurg se je dr. Škrilec skupaj z dr. Brandiejem zelo zavzel, da bi bolnišnica čim prej dobila prvi rentgenski aparat, kar se je zgodilo leta 1929. Razen pljučne diagnostike so ga največ uporabljali za preglede lokomotornega aparata. Dr. Škrilec je bil prvi, ki je rentgen uvedel v kirurško diagnostiko.

je bil pripadnik 18. pešpolka in se boril na italijanski fronti ter v Galiciji in Karpatih. Nekoč je v njegovi bližini eksplodirala granata, zato je postal močno naglušen, kar ga je nato spremljalo vse življenje. V Murski Soboti je imel veliko prijateljev. Največ se je družil z dr. Bölcem, dr. Valjem, dr. Šömnom in njegovo soprogo Irmo ter kanonikom Slepcom. O njem lahko preberemo, da ni bil samo odličen zdravnik, temveč tudi dober človek. Menda v takratnem času ni bilo vasi v Prekmurju, da ne bi slišali zanj. Vedno je bil pripravljen pomagati človeku v nesreči ali bolezni. Še dolgo po njegovi smrti je po Prekmur-

ju in Prekiji krožilo več anekdot, ki so ga opisovale kot človeka in zdravnika.

Viri:
Zadravec, J. Dr. Mihaly Škrilec – prvi prekmurski kirurg = Dr. Mihaly Škrilec – the first surgeon in Prekmurje. V: Glaser, E. (ur.) Sto let rentgenskih žarkov: skozi prizmo medicine, veterine in medikohistorikov, 1998.
Papp, J. ŠKRILEC, Mihaly (–1943). Obrazi slovenskih pokrajin. Mestna knjižnica Kranj, 2020. (citirano: 29. 11. 2021; dostopno na naslovu: <https://www.obrazislovenskipokrajin.si/oseba/skrilec-mihaly/>)

Mladi Sobočan zbral okrog 1200 sorodnikov

KSENIJA GLAŽAR

Blaž Makari je srednješolec, ki prosti čas poveča glasbi, športu in še eni zanimivi dejavnosti, rodoslovju.

Začetki njegovega ukvarjanja z rodoslovjem segajo v leto 2015, ko so se s sorodniki po očetovi strani v spomin na pokojno prababico Vilmo srečali na pikniku. Domislil se je, da bi zbranim v obliki družinskega drevesa predstavil sorodstvo. Ročno je na papir zapisal imena in nepopolne letnice. Dedkov brat Marjan je bil nad idejo navdušen in mu naročil, naj do naslednjega piknika družinsko drevo izpopolni in mu doda manjkajoče podatke. V naslednjih dveh letih je družinsko drevo dopolnil s sorodniki po očetovi in tudi mamin

strani. Zbral je potomce prastarih staršev in jih razporedil v ustrezna družinska drevesa. Leta 2018 je rodoslovje vzel še bolj resno in projekt razširil na potomce vseh praprastarih staršev, ki jih je zbral v dobrem letu dni.

Številka je impresivna

Podatke o sorodnikih shranjuje na dva načina: v Excelu in programu MyHeritage, ki ga uporablja več kot petdeset milijonov uporabnikov z vsega sveta in ki ima v zbirki več kot 52 milijonov družinskih dreves. V programu MyHeritage ima vnesenih nekaj čez 1000 ljudi, v Excelu, kjer so podatki še v fazi raziskovanja, pa kar 1200 sorodnikov. Njegova najstarejša prednika segata v leti 1795 in 1796. »Leta 1795 se je v Bodoncih rodil moj praprapradedek Janez Makari, ki je umrl v 72. letu starosti in je bil po poklicu kmetovalec, leta 1796 pa v Nedelici prapraprapradedek Janez Čeh, ki je bil po poklicu prav tako kmetovalec,« pravi Blaž Makari. Vsem, ki jih rodoslovje mika in ne vedo, kako začeti, mladi Sobočan svetuje: »Na začetku ukvarjanja z rodoslovjem je osnova to,

da o prednikih zapišeš na list, kar veš sam. Potem se obrneš na starše in stare starše, ki ti lahko prihranijo kar nekaj dela. V tretji fazi raziskovanja, ki se nanaša na matične knjige, iščeš podatke o rojstvu oziroma krstu, poroki in smrti, ki so shranjeni v župniščih in krajevnih uradih.« Pri raziskovanju sorodnikov so mu zelo pomagala družbena omrežja, še posebej Facebook.

Sorodniki po mamin strani katoliki, po očetovi evangeličani

Makari opaža, da njegovi predniki in sorodniki po mamin strani izhajajo iz krajev katoliških župnij. To sta zlasti Kobilje, ki je do leta 1938 spadalo pod dobrovniško župnijo, zdaj pa je samostojna župnija, ter Turnišče. Predniki in sorodniki po očetovi strani izhajajo iz krajev evangeličanskih cerkvenih občin. Po tej strani so njegovi predniki bolj raztreseni po Prekmurju (Kupšinci, Bodonci, Tešanovci in Sodišinci). Leta 2019 je organiziral srečanje sorodnikov. Na pikniku so se zbrali potomci skupnih prednikov Makari, torej bratranci in sestrčne njegovega

Zbral je potomce prastarih staršev in jih razporedil v ustrezna družinska drevesa.

pokojnega dedka Franca z vsemi potomci, ki so izrazili veliko zanimanje za njegov projekt. Piknika se jih je od takrat 155 živečih sorodnikov v tem sorodstvu udeležila dobra tretjina.

V začetku 20. stoletja s trebuhom za kruhom

Mamin prapradedek Martin Toplak je dvakrat potoval v Ameriko: leta 1906 v Bethlehem in drugič leta 1912 v Ohio. Več sorodnikov, med njimi tudi njegov prapradedek Pavel Bukovec, je konec dvajsetih let prejšnjega stoletja odpotovalo v Montevideo v Urugvaj in so tam tudi ostali. Sorodnike ime

še v Avstraliji, kjer živi očetova sestrčna z družino, ter nekoliko bližje v vseh mejnih državah Slovenije ter v Nemčiji, Belgiji, Franciji, Veliki Britaniji in na Švedskem.

Rad ima glasbo

Po končani srednji šoli želi dijak četrtega letnika SPTS Murska Sobota nadaljevati s študijem energije, ki ga je v času šolanja najbolj navdušila. Še naprej bo raziskoval svoje korenine. Prav tako bo ostal zvest glasbi. V osnovni šoli je igral harmoniko, trenutno so mu ljube klaviature in kitara. Precej časa se je tekmovalno ukvarjal tudi z zračnim strelstvom.

V Bakovcih diši po čilijih

KSENIJA GLAŽAR

Sebastijana Jančarja mnogi poznajo kot snemalca pri TV Idea. Bakovčan se v prostem času ukvarja z zanimivo dejavnostjo – gojenjem čilijev.

Prejeto je Sebastijanu Jančarju mama njegove partnerice Natalije podarila veliko vrečko zadnjih obranih jesenskih plodov čilija sorte bishop's crown (po njeno »rožice«) in mu predlagala, naj jih vloži. Ker že od malega rad eksperimentira s hrano, so čiliji pristali v loncu v družbi s preostalo jesensko zelenjavo z vrta. V decembru, mesecu obdarovanj, sta želela bližnjim podariti nekaj osebnega, nekaj, kar sta naredila sama. Natalija je predlagala, da bi čilijevo omako zapakirala v lično embalažo in jo podarila kot posebno božično-novoletno darilo, kar sta tudi storila. Prijatelji so bili nad omako navdušeni in so sčasoma povpraševali po dodatnih količinah.

Hitro se je navdušil

Naslednje leto je že razmišljal o omaki, ki bi se ujemala z jedmi in ne bi bila premočna, morda s sadnim priokusom. Pridobil je nove sadike čilija, ki imajo izrazitejšo sadno noto. Vse bolj ga je vlekle med ljudi, ki se ukvarjajo z vzgojo čilijev. Na Facebooku se je pridružil sku-

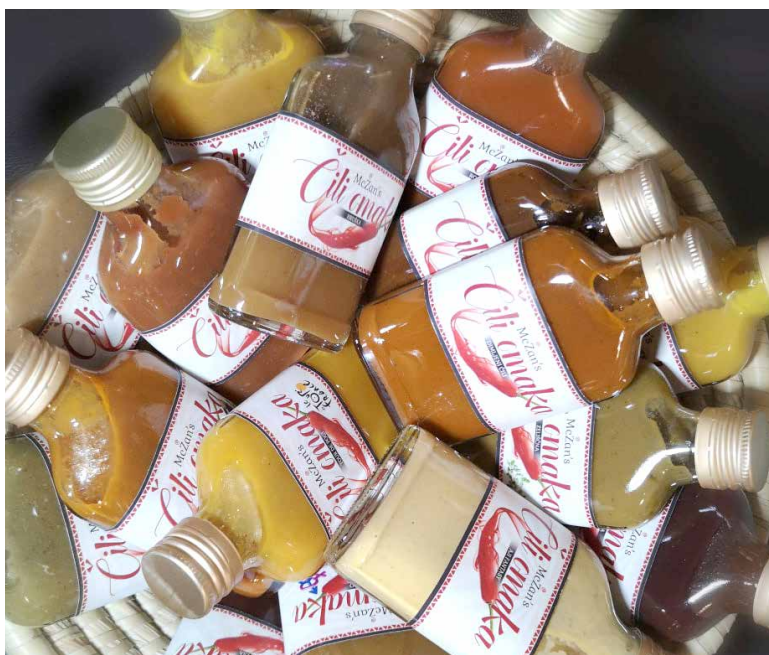
pini Čudoviti svet čilija, ki vsako pomlad v Ljubljani organizira izmenjavo sadik. Čiliji so ga zasvojili. »Ko te čili enkrat zasvoji, z ene sorte prideš na sto sort ali še več. Vsaka sorta rastline in vsak plod sta drugačna, tako po obliki kot tudi barvi in pekočnosti,« pravi Sebastijan Jančar. Sorte čilijev je nato začel kombinirati z zelenjavo in sadjem, da je dobil pravo konsistenco, okus in barvo omake. Za mnenje, ali je sploh okusna in če dovolj »vžge«, je povprašal prijatelje. Opažal je, da pri tovrstnih domačih omakah hitro pozabimo, kdo nam je katero podaril, zato se je domislil nalepke. Oblikoval jo je njegov prijatelj Miha, nanjo sta dodala še sestavine in ime omake. Z nalepko z napisom ČILI OMAKA McZan's je bil zelo zadovoljen. Znanci danes njegove čili omake radi dodajajo različnim jedem. Veseli ga, da so jim všeč okusi in da ni le pekočnost razlog, da se njegova omaka znajde na mizi.

Opažen na tekmovanjih

Novembra 2017 je na Nataliji-

no pobudo dva okusa omake poslal na vseslovensko tekmovanje za najboljšo amatersko čili omako. To sta bili omaki z okusom dimljenega čilija in z okusom manga, ki je po oceni partnerice njegova najboljša sadna omaka. Med nekaj več kot 120 prijavljenimi vzorci je mangova omaka pristala na šestem mestu, po videorecenziji Čudoviti svet čilija pa si je prislužila prvo mesto. »Ker so bili rezultati tekmovanja nad pričakovanji, je bil to le še dodaten zagon in dokaz, da grem v pravo smer,« dodaja sogovornik. Sčasoma je poskušal iz plodov čilija narediti še kaj drugega kot le omako. Nastali so čilijevo bučno olje, čilijeva sol, čilijevo žganje, pa testenine, kruh, sladice ... O novih načrtih pravi, da so čiliji za zdaj le njegov hobi. Vsako zimo se odloči za semena sort, ki jih bo zasadil, in za recepte, ki jih bo čez čas uporabil z njimi. Sicer vedno načrtuje največ deset sort, a zaključil je okrog petdesetimi.

Uporabnost čilijev zelo široka

Znanci danes njegove čili omake radi dodajajo različnim jedem.

Jančar pojasni, da se čiliji poleg kulinarike uporabljajo tudi v medicini, kozmetiki in še kje. Najbolj nenavaden proizvod z dodatkom čilija, ki ga je zasledil, je bil lubrikant. Najbolj pogoste sorte čilija, ki spada v rod paprik, a je vse prej kot le paprika, so pri nas Capsicum annuum, ki je najbolj razširjena vrsta čilija na svetu, pa Capsicum frutescens z najbolj znanim predstavnikom tabasco, Capsicum baccatum s sortami aji, aji amarillo, lemon drop in bishop's crown, Capsicum chinense z najbolj zna-

nim predstavnikom habanero ter Capsicum pubescens, katerega listi so rahlo kosmati in ima semena črne barve. Poznamo tudi divje sorte čilijev, ki rastejo večinoma v pragozdu. Za merjenje pekočnosti čilija, za katerega je zaslužna snov kapsaicin, se uporablja Scovillova lestvica, enota pa je SHU (skovil). Čili lahko vsebuje od nič skovilov do več kot dva milijona skovilov, odvisno od sorte. Čili lahko gojimo na prostem, v večjem cvetličnem loncu, rastlinjaku ali kot okrasno sobno rastlino.

Kako Komunala izvaja zimsko službo

MELITA MARIČ

Osnovna naloga izvajanja zimske službe je zagotavljanje usposobljenosti javnih prometnih površin za varen in neoviran promet.

Praviloma izvajalec zimsko službo izvaja od 15. novembra do 15. marca oziroma spremlja razmere ter po potrebi ukrepa. Ceste vzdržuje v skladu z izvedbenim programom zimske službe, ki ga pripravi izvajalec rednega vzdrževanja in ga predloži v sprejem upravljavcu cest – mestni občini. Izvajalec je odgovoren za opravljanje zimske službe po tem planu oziroma v skladu s pravilnikom o rednem vzdrževanju javnih cest. Upravljavec cest pa je dolžan zagotavljati finančna sredstva za nemoteno opravljanje zimske službe. Izvajalec mora točno dokumentirati količino materialov in število opravljenih ur za zimsko službo ter jih posredovati upravljavcu cest.

Z delovanjem skušajo čim bolj poskrbeti za varnost občanov in občanov ter jim omogočiti, da se osredotočijo na zimske radosti.

Učinkovito izvajanje zimske službe

Komunala ima za učinkovito izvajanje zimske službe organizirano operativno vodenje zimske službe, stalno dežurno službo in stalno organiziranost na domu. Območje izvajanja zimske službe je zaradi boljše organizacije dela in racionalnejše uporabe mehanizacije razdeljeno na lokalne ceste, javne poti, pločnike in kolesarske steze po krajevnih skupnostih murskosoboške občine ter mestne ulice, pločnike, kolesarske steze in druge prometne površine v Murski Soboti. Izvajanje zimske službe zajema 134,84 km cest, 14,66 km kolesarskih stez in približno 60.000 m² preostalih javnih površin.

Naloge zimske službe so:

- preprečevanje in odpravljanje poledice na javnih prometnih površinah,
- pluzenje in čiščenje snega na javnih prometnih površinah,
- odvoz snega z javnih prometnih površin.

Posipavanje in pluzenje

Poledico na vozišču preprečuje s posipom mešanice natrijevega klorida in apnenčaste frakcije granulacije od 2 do 4 mm do temperature pribl. -7 °C ter s tekočino magnezijevega oziroma kalcijevega klorida, s katero lahko preventivno preprečuje poledico tudi do -20 °C. Preventivno posipanje pohodnih ali vozniških površin začne izvajalec pri meteorološki napovedi poledice ali takoj, ko se začnejo snežne padavine, da se ne bi pojavila snežna deska, ali pri ledenem dežju ter padanju megle. Ti pogoji veljajo za prioriteto I in II. Pri prioriteti III posipavanje izvaja izključno z apnenčasto frakcijo. Posipanje pločnikov, trgov in ploščadi opravi s specialno mehanizacijo ali z ročnim posipom, kjer z mehanizacijo nima dostopa.

Pluzenje snega se začne, ko zapade:

- na mestnem območju 10 cm snega,
- zunaj mesta 15 cm snega,
- oziroma prej, če so meteorološke razmere slabe.

Površine za pešce in kolesarje izvajalec čisti ročno ali s strojno mehanizacijo, prilagojeno tem površinam. Površine začne čistiti, ko zapade najmanj 5 cm snega, ali najpozneje 24 ur po končanem sneženju. Čiščenje pločnikov izvaja samo na eni strani urejene ulice (pločnik). Pločnike na avtobusnih postajališčih očisti v dolžini postajališča. Glede na to, da so omenjene površine podvržene III. prioritetenemu programu čiščenja, izvajalec zimske službe zaradi varnosti začne opravljati delo že prej (ko zapade 5 cm snega). V izrednih razmerah izvajalec upošteva prioriteten program. »V izjemno neugodnih vremenskih razmerah, ki povzročajo pojav splošne poledice, v akcijo vključimo vse razpoložljive posipne enote.

Že 30 let prinašajo srečo

GEZA GRABAR

Z družinsko tradicijo nadaljuje že tretja generacija. Letos mineva 30 let od ustanovitve podjetja ABD – dimnikarstvo, ki se ukvarja z izvajanjem dimnikarskih storitev na vseh kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih napravah.

Pri nujenju storitev gredo v korak v časom.

Podjetje ABD – dimnikarstvo, ki ima sedež v Trstenjakovi ulici v Murski Soboti (pri OŠ II), je nastalo iz nekdanjega podjetja Dimnikar Beltinci. Njegov ustanovitelj je Alojz Brenčič, ki je dejavnost začel opravljati z desetimi zaposlenimi, obseg del pa je ves čas rasel. Pozneje je dimnikarsko obrt prevzel njegov sin Bojan, počasi pa vajeti podjetja že prevzema njegova hči Tjaša. Kot izučena dimnikarica delo opravi tudi na terenu. Ljudje so novega obraza zelo veseli, najbolj pa so navdušeni, ko pride k njim to delo opraviti ženska.

V koraku s časom

Danes podjetje opravlja vse dimnikarske storitve, ki so jih razširili še na storitve, povezane s čiščenjem ter zlasti z varstvom okolja in človekovega zdravja. V zadnjem času se njihovi dimnikarji usposo-

bljajo tudi za čiščenje sončnih elektrarn. Pri nujenju storitev gredo v korak v časom, saj so si pridobili izkušnje tudi pri čiščenju prezračevalnih naprav in kuhinjskih nap ter notranjih klimatskih enot in konvertorjev, opravljajo pa tudi številne meritve. Po potrebi najamejo strokovnjake z drugih področij. Na račun številnih sodobnih naprav in pripomočkov njihovo delo ni več tako težavno kot nekoč. Pri opravljanju dela uporabljajo osebna vozila, v katerih prevažajo veliko orodja in pripomočkov. Nekoč so dimnikarji hodili peš ali celo s kolesom in s seboj so imeli le klasično orodje. Dandanes boste dimnikarja srečali z vozilom, v katerem ima številne naprave, da lahko kakovostno opravi delo.

Še so rezerve

Ob jubileju jim je Območna obrtno-podjetniška zbornica Murska Sobota podelila priznanje.

V podjetju ugotavljajo, da se mladi premalo zanimajo za ta poklic, ki je bil v preteklosti krivično degradiran. Zato bi na tem področju morali več narediti v šolskem sistemu in na pristojnem okoljskem ministrstvu, saj bo družba brez strokovnih dimnikarskih storitev težko varno delovala. V podjetju zaključujejo, da so varnost ljudi in premoženja, varstvo okolja ter racionalna raba ener-

gije zelo pomembni. A to mnogi kljub dobronamernim opozorilom še vedno premalokrat upoštevajo. Ljudje na žalost v objekte še vedno vgrajujejo kurilne, dimovodne in prezračevalne naprave, ki jim ne omogočajo maksimalnega izkoristka. To se odraža tudi v kakovosti uporabljenih kuriv. Na ta način sta ogrožena zdravje ljudi in varnost premoženja.

Danes podjetje opravlja vse dimnikarske storitve, ki so jih razširili še na storitve, povezane s čiščenjem ter zlasti z varstvom okolja in človekovega zdravja. V zadnjem času se njihovi dimnikarji usposablja tudi za čiščenje sončnih elektrarn. Pri nujenju storitev gredo v korak v časom, saj so si pridobili izkušnje tudi pri čiščenju prezračevalnih naprav in kuhinjskih nap ter notranjih klimatskih enot in konvertorjev, opravljajo pa tudi številne meritve.

Podjetje s 15

zaposlenimi, od tega

jih 12 dela na terenu, se

je v tem času že dobro

ujeljavilo. Storitve

opravljajo pri fizičnih in

pravnih osebah po vsej

državi.

Rakičan: Primestno naselje z več regijskimi ustanovami

KSENIJA GLAŽAR

S 1543 prebivalci (podatek za leto 2020) največje primestno naselje v Mestni občini Murska Sobota.

Z mestom ga povezuje znameniti jagnedov drevored, ki se nadaljuje v lepo urejen park z dvorcem in kapelo. Kraj ima tudi pomembne regijske institucije, med drugim bolnišnico, srednji šoli in dom starejših.

V 17. stoletju trške pravice

Rakičan se po Kuzmiču v pisnih virih prvič omenja leta 1322 kot Rekythe, pozneje tudi Rakothya (1468) ter Battyánfalva, Rakicsán, Rakicsány, Battyánfalu in Rakicanbaum. Ob glavni kraljevi cesti – viaregna naj bi že v srednjem veku stal dvorec. Kraj je v 17. stoletju dobil trške pravice. Iz zgodovine kraja je znana bitka pri Rakičanu med Kruci (današnji Madžari) in Avstrijci, ki je potekala 21. avgusta 1705. Čeprav so Slovenci (Prekmurci) pomagali Krcem, jih je premagalo okrog tisoč avstrijskih vojakov, ki so jim pomagali Srbi. Leta 1942 je bila v Rakičanu ustanovljena osnovna šola, a so jo že leta 1947 ukinili. Leta 1947 pa je bil v kraju zgrajen združni dom. V Rakičanu je bil rojen znani slovenski družbenopolitični delavec, diplomat in publicist Rudi Čačinovič (1914–2008), častni občan nekdanje velike soboške občine.

Zaznamovali sta ga družini Batthyány in Saint Julien Wallsee

Življenje na dvorcu je bilo pestro. Grofje so živeli v vzhodnem traktu. Konec 19. stoletja je bila lastnica dvorca groficična Georgina Batthyány, ki se je konec 19. stoletja poročila z avstrijskim grofom Saint Julienom Wallseejem. Rodila sta se

jima dva otroka, Helena in Albert, ki sta po materini smrti podedovala vsak polovico posestva. Helena je zgodaj ovdovela, odšla v samostan in postala redovnica. Albert se je poročil z grofico Rose-Marie Wartenburg iz okolice Salzburga. Po Albertovi smrti je njegov del podedovala grofica Helena. Ker je stalno prebivala v Avstriji, so posestvo upravljali oskrbniki. Zadnji med njimi je bil Friderik Wallsee. Starejši ljudje so po pripovedovanju prednikov znali povedati, da je bila grofica Batthyány dobra gospa. Vsak dan je šla peš k maši v Mursko Soboto. Grof je bil akademski slikar, ukvarjal pa se je tudi s čarovništvom. Po smrti grofice se je družina preselila v grad Wartenburg pri Salzburgu. V Rakičan so prihajali ob božiču in ostajali po dva tedna. Ob prihodu so vedno radi obdarili otroke ljudi, ki so delali na posestvu.

Danes izobraževalne, kulturne, turistične in športne vsebine

Z odhodom zadnjih lastnikov, nemške plemiške rodbine Saint Julien Wallsee, se je za nekdanjim inventarjem izgubila slehera sled. Šele prenova v zadnjem desetletju je razkrila nekaj pomembnega okrasja, zlasti partije baročnega štuka. Po drugi svetovni vojni so v dvorcu uredili dom starejših občanov. Prvo pravo upanje za morebitno obnovo in rešitev zgradbe je prinesla naselitev Konjeniškega kluba Rakičan. Leta 1980 se je začela obnova parka, leta 1990 pa prenova strehe dvorca, za kar ima največ zaslug takratno vodstvo KS Rakičan s predsednikom Ivanom Karolijem. Danes imata v stavbi sedež Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan in Konjeniški center Dvorec Rakičan. V prostorih dvorca se odvija pestro izobraževalno, kulturno in športno dogajanje. Obiskovalcem so na voljo kavarna, galerija, grajske sobe, učilnice, multimedijski prostor, dvorana Živa in še kaj.

Grajski park in kapelica

Dvorec je imel poleg bivalnega dela še 1200 hektarjev zemljišč, gozdove in obdelovalne površine ter grajski park velikosti deset hektarjev. Park je urejen v angleškem slogu in ima več drevesnih vrst, starih čez dvesto let, med katerimi sta najpomembnejša tulipanovec in črni oreh, ki so ga nekoč uporabljali za izdelovanje puškinih kopit. Park nudi številne možnosti za športne aktivnosti in sprostitve. Sredi parka stojita ovalna neogotska grajska kapelica in grobni-

ca, ki sta bili zgrajeni leta 1880 in sta letos dočakali temeljito obnovo. Nova kapela v vasi je bila zgrajena leta 1970 po načrtih arhitekta A. Bitenca.

V kraju deluje več društev

Najstarejše je Prostovoljno gasilsko društvo Rakičan, ki je bilo ustanovljeno leta 1924. Velik napredek je doživelo po letu 1980, ko so dobili nov gasilski dom, vozila in opremo. Po letu 1990 so se intenzivno pripravljali in vključevali v gasilska tekmovanja, večkrat so bili občinski prvaki. Veliko pozornosti namenjajo pomlajanju vrst ter se lahko pohvalijo z otroško in mladinsko ekipo. Po besedah Matjaža Duriča, predsednika PGD Rakičan, je društvo doživelo nov investicijski cikel po letu 2004, ko so zamenjali vozni park z AC 16/25 in novim vozilom za prevoz moštva ter prikolico za orodje. V letu 2020 je društvo ob pomoči krajevne skupnosti in občine pridobilo nove prostore s kompletno energetsko sanacijo celotnega vaško-gasilskega doma. Dolgo in pestro zgodovino ima NK Rakičan, katerega zgodovina sega v leto 1950. Poleti istega leta so mladi Rakičanci na okrajnem nogometnem prvenstvu kot popolni novinci postali prvaki ter za nagrado dobili drese in nogometne čevlje. Že naslednje leto so začeli igrati v pomurski ligi v okviru nogometnega poverjenstva za Pomurje. V letu 1959 je Društvo Partizan Rakičan od zadrage kupilo dom in tako dobilo prostore za športne aktivnosti. Leta 1960 je bila razpuščena Nogometna sekcija Partizan Rakičan in ustanovljen NK Grafičar, ki je obstajal vse do leta 1968, nato pa so se domačini znova vključili v domači klub. Za enega večjih uspehov v zgodovini kluba štejejo osvojitve naslova prvaka v 1. MNL MS v sezoni 1994/95. V kraju deluje še Kulturno-turistično društvo Rakičan, ki skrbi za družabna srečanja in organizacijo prireditev.

Južno od avtoceste letališče

Decembra 1948 je bil ustanovljen Aeroklub Murska Sobota, ki je imel tri sekcije – modelarsko, jadralno in padalsko. Sedanja lokacija na Muzgah mu je bila dodeljena leta 1953. Aeroklub razpolaga s širokim spektrom letal in tehnike, ki omogočajo šolanje za vse vrste letenja, kot so motorno, jadralno in padalsko letenje, ter šolanje za ultra lahka letala. Gre za travnato športno letališče, ki sprejema športna in jadralna letala.

V prostorih dvorca se odvija pestro izobraževalno, kulturno in športno dogajanje.

Rakičan se po Kuzmiču v pisnih virih prvič omenja leta 1322 kot Rekythe, pozneje tudi Rakothya (1468) ter Battyánfalva, Rakicsán, Rakicsány, Battyánfalu in Rakicanbaum.

Dve srednji šoli, vrtec, dom starejših in regijska bolnišnica

Leta 1938 je bila v Rakičanu ustanovljena srednja kmetijska šola, ki se danes imenuje Biotehniška šola Rakičan. Šola se je vsa leta razvijala, spreminjala je imena in organiziranost ter pridobivala različne izobraževalne programe. Danes je osrednja vzgojno-izobraževalna ustanova s področja kmetijstva za celotno pomursko regijo. V okviru šole deluje dijaški dom.

Nedaleč stran je Srednja zdravstvena šola Murska Sobota, ki je lani praznovala šestdeset let obstoja. Šola je sprva delovala na različnih lokacijah v Murski Soboti, v novo zgradbo v bolnišničnem kompleksu v Rakičanu, kjer deluje še danes, se je preselila leta 1973. V bližini se nahaja še enota Veveričke Vrta Murska Sobota. Tu je še Dom starejših Rakičan, katerega začetki segajo v leto 1951, na sedanjí lokaciji pa deluje od leta 1978, ko je bila zgrajena prva faza objekta matične enote, do leta 1983 sta sledili še druga in tretja faza. Matična enota v Rakičanu je bila v letih 2012 in 2013 temeljito obnovljena, stavba je energetsko sanirana. V pritličju objekta je bil urejen nov oddelek za stanovalce, obobile za demenco, imajo tudi nove parkovne površine. Pripravljajo še projekt celovite notranje prenove matične enote in ureditev okolice objekta. Ob njem je Splošna bolnišnica Murska Sobota, ki

Želja je sodoben športni center

»Danes je Rakičan zanimiv zlasti za mlade družine. Neposredna bližina avtoceste in bližina Murske Sobote zagotavljata hiter dostop do služb in regijskega središča,« pravi Matjaž Durič, predsednik KS Rakičan. Dodaja še, da si krajani želijo sodoben športni center. »Zanj so idejne zasnove že pripravljene, želeli pa bi nadgraditi in razširiti vrtec Veveričke, saj deluje v prostorih, ki ne zadostujejo standardom vzgoje in varstva otrok.«

je osrednja zdravstvena institucija za severovzhodni del Slovenije. Na sedanjo lokacijo v Rakičanu so oddelke v povojnem obdobju postopoma selili iz Murske Sobote.

Viri:

Franč Kuzmič, Murska Sobota z okoliskimi vasi (<http://www.pomurski-muzej.si/izobrazevanje/gradiva-pomurja/nasi-leraji/murska-sobota-z-okoliskimi-vasmi>)
<https://www.ris-dr.si/>
<https://www.nkrakican.si/>
<http://www.ds-rakican.com/>

Podeželski baročni dvorec

Rakičanski dvorec se kot utrjena srednjeveška postojanka, ki je območje branila pred turškimi napadi, prvič omenja leta 1431. Poznejše prezidave so njegovo srednjeveško jedro skoraj v celoti izbrisale. Plemiška rodbina Batthyány, ki je najdlje gospodarila s posestjo, je v prvi polovici 17. stoletja grad zaradi turške nevarnosti dodatno utrdila. Po turških vpadih so ga temeljito prezidali. Tako je iz utrdb v poznem 17. in 18. stoletju nastal podeželski baročni dvorec, kakršnega poznamo danes. V 17. stoletju je bil dvorec pomembno gospodarsko in trgovsko središče. Največ so trgovali z vini, iz Italije pa so uvažali sadje, kristal, tekstil in drugo blago.

»Ljubiteljske ustvarjalce je treba spodbuditi, naj ne odnehajo«

KSENIJA GLAŽAR
FOTO: MELITA MARIČ

Septembra je vodenje tukajšnje območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti prevzela Nataša Brulc Šiftar.

Dolgoletni vodja Geza Kišfalvi, ki je izpostavo vodil kar 24 let, pred tem pa je bil deset let na Zvezi kulturnih organizacij, se je upokojil. Nataša Brulc Šiftar nam je v pogovoru med drugim povedala, da ji je kultura že od nekdaj blizu, in sicer tako poklicna kot tudi ljubiteljska.

Kakšne so vaše dosedanje izkušnje s področja kulture?

Vodenje območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti sem prevzela 1. septembra letos. Po izobrazbi sem slovenistka in etnologinja s 27-letnimi izkušnjami v novinarstvu. Kultura mi je od nekdaj blizu, poklicna in ljubiteljska. Pela sem v otroškem in mladinskem pevskem zboru, se preizkušala v literarnem krožku, v srednji šoli sem sodelovala pri šolskem gledališču, s katerim smo gostovali v različnih krajih. Kot etnologinja me zanimajo način življenja ljudi, njihove navade, običaji in kultura. Radovedna sem bila tudi kot novinarka in v vseh teh letih sem posnela številne reportaže in pogovore, tudi z ljubiteljskimi ustvarjalci – gledališčniki, literati, glasbeniki, likovniki, plesalci, folkloristi.

Kakšna je osnovna naloga oziroma poslanstvo izpostave sklada v Murski Soboti? Kateri so najpomembnejši projekti in dogodki, ki jih izvajate?

Javni sklad za kulturne dejavnosti deluje na področju celotne države in združuje 59 območnih izpostav. Njihove naloge, torej tudi murskosoboške, so enake: skrb za prepoznavnost in razvoj ljubiteljske kulture v najširšem smislu, pomoč pri delovanju društev, tudi v zamejstvu, sklad skrbi za izobraževanje, izdajo publikacij in organizacijo različnih dogodkov s področja ljubiteljske kulture, z njegovo pomočjo je kultura dostopna tudi zunaj večjih mestnih središč. V Sloveniji je v ljubiteljski kulturi dejavnih okoli 110.000 ljudi. Vidnejši dogodki naše območne izpostave so različne revije ter srečanja otroških, mladinskih in

odraslih skupin, najprej območna, nato regijska in državna, posamezne izpostave pa organiziramo še izobraževanja za mentorje, delavnice za ljubiteljske ustvarjalce vseh starosti, likovne razstave, gledališke in plesne predstave, literarne dogodke in natečaje. Ne smem pozabiti na Teden ljubiteljske kulture, ki poteka po vsej Sloveniji domala po vseh krajih.

Kakšna je vaša vizija vodenja območne izpostave?

Naša izpostava je ena večjih v Sloveniji, saj zajema dvanajst občin Upravne enote Murska Sobota. Zaposlena sem sama. Z dvanajstimi župani ni preprosto doseči dogovora o sofinanciranju izpostave in o tem, v katerem kraju naj bodo prireditve. Vsi bi želeli imeti dogodek v svojem kraju, kar je

Želela bi organizirati abonma ljubiteljske kulture. Naša društva lahko sestavijo pet ali šest različnih predstav letno. Imamo namreč gledališča, zборе, folklorne skupine, godbe in otroške predstave. Če bo dovolj zanimanja, bodo predstave po različnih krajih.

povsem razumljivo. Sicer bi želela organizirati abonma ljubiteljske kulture. Naša društva lahko sestavijo pet ali šest različnih predstav letno. Imamo namreč gledališča, zборе, folklorne skupine, godbe in otroške predstave. Če bo dovolj zanimanja, bodo predstave po različnih krajih. Posebno pozornost bi želela posvetiti mladim in jih iz virtualnega sveta, kjer so vse več časa,

»Na območju izpostave sta najmanj razviti filmska dejavnost in dejavnost sodobnega plesa. Morda je tudi na teh področjih izziv zame in za mlade.«

vrniti v realni svet ter jim pokazati tradicionalno kulturo, umetnost in običaje. Tu ima, poleg staršev in mentorjev na šolah, pomembno vlogo tudi sklad, ki lahko organizira dogodke z bolj zanimivimi in prepoznavnimi zunanjimi mentorji. Poleg tega se lahko ljubiteljski ustvarjalci predstavijo tudi na drugih, bolj množičnih dogodkih, na Soboških dnevih, dogodkih Zavoda za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, s katerim dobro sodelujemo, pa tudi na dogodkih, ki jih organizirajo druge občine izpostave.

Kakšna je vaša ocena stanja v kulturi oziroma kulturnih dejavnostih v Murski Soboti? So dovolj razvite vse dejavnosti in vsa področja? Kaj morda pogrešate, kaj bi bilo treba še okrepiti?

Naj poudarim, da imamo na območju izpostave zelo uspešne kulturne skupine in društva, ki se ponajso tudi z različnimi priznanji, dogodkov, ki jih organiziramo, pa se udeležujejo že najmlajši iz vrtca in vse do seniorjev. Najbolj množično je seveda zborovsko petje. Tako med mladimi po šolah kot med odraslimi in upokojenci. Mimogrede

– šestdeset odstotkov slovenskih osnovnošolcev deluje v različnih programih sklada. Uspešne so tudi folklorne in gledališke skupine ter instrumentalna glasba. Na območju izpostave sta najmanj razviti filmska dejavnost in dejavnost sodobnega plesa. Morda je tudi na teh področjih izziv zame in za mlade. Želela pa bi tudi, da bi društva prepoznala, da je območna izpostava zanje tu, da jim pomaga pri delovanju.

Kako je kulturo in kulturne dejavnosti pri nas zaznamovala epidemija?

Pandemija ni prizadela samo visoke, ampak tudi ljubiteljske kulture. Lahko rečem, da sta bila leto 2020 in del letošnjega leta katastrofalna. Tako kot druge dejavnosti se je morala prilagoditi tudi ljubiteljska kultura. Celotno dogajanje se je preselilo na splet, vsa izobraževanja, predavanja, tudi dogodki. Jaz se s spletnimi dogodki v organizaciji naše izpostave še nisem srečala, saj se na tem področju še spopadam s porodni mi krči, zelo pa si želim, da mi ga ne bi bilo treba poznati. Nastopajoči namreč potrebujejo občinstvo v dvorani in publika potrebuje nastopajoče. Seveda imamo za prihodnje leto za dogodek sklada tudi plan B.

Epidemija je zelo posegla v kulturo. Kako vidite razvoj kulture in kulturnih dejavnosti v prihodnje?

Kultura je del našega življenja in nas spremlja na vsakem koraku. Ljubiteljska morda še bolj, ker je preprosta, vsem razumljiva in ima velik pomen za psihofizično stanje nas vseh. Predvsem tisti, ki odločajo o naši usodi, morajo spregledati, da ljubiteljska kultura ni nepotreben strošek, ampak tudi priložnost za razvoj regije, za nova delovna mesta in zaslužek. Ljubiteljske ustvarjalce je treba spodbuditi, naj ne odnehajo. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki so ustvarjali in vztrajali tudi v teh sila neprijaznih časih.

Vodenje območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti je prevzela 1. septembra letos. Po izobrazbi je slovenistka in etnologinja s 27-letnimi izkušnjami v novinarstvu.

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Murska Sobota pokriva ljubiteljske kulturne dejavnosti za dvanajst občin, in sicer za občine Beltinci, Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Rogašovci, Šalovci in Tišina. Sedež izpostave, ki je bil prej v prostorih gradu, se je preselil na Slovensko ulico 44, v prostore nekdanjega Centra za socialno delo Murska Sobota.

Ta veseli dan kulture

ALEKSANDRA GRAH

Na Prešernov rojstni dan, tj. 3. decembra, so vrata odprle številne kulturne ustanove – v muzeju in galeriji so bile na ogled zanimive razstave.

Nova občasna razstava Pomurskega muzeja Murska Sobota »Pomanjkanje, zadostnost, izobilje. Prehranska dediščina Pomurja in Porabja« je nastala pod avtorstvom Jelke Pšajd. Osrednji predmeti so tri različno obložene mize, ki ponazarjajo pomanjkanje, zadostnost in izobilje. Dediščino spoznavamo prek s prehrano povezanih predmetov, starih fotografij, zvezkov z recepti, pregovorov itd. Predstavljen je tudi nesnovni vidik, kot so veščine, znanje, šege in navede ter odnos sodobnega človeka do hrane (pretirano potrošništvo, odpadki). Razstava bo na ogled do jeseni 2022. V popoldanskem času so v muzeju pripravili družinsko delavnico Förtoj ali förtok, v kuhinji brez njega ne gre. Na njej so udeleženci prejeli predpasnik in ga potiskali. Na Ta veseli dan kulture si je bilo mogoče ogledati še stalno razstavo in razstavo »Sobota pred Sobotov«.

Ta veseli dan kulture v muzeju: V muzeju so odprli novo občasno razstavo »Pomanjkanje, zadostnost, izobilje. Prehranska dediščina Pomurja in Porabja«.

Poslanstvo kustosa pedagoga

V Galeriji Murska Sobota sta bili na ogled dve razstavi, in sicer razstava Bogdana Borčiča »Grafike in risbe« iz stalne zbirke Gale-

rije Božidar Jakac Kostanjevica na Krki, ki je postavljena v veliki galeriji in na balkonu, ter razstava grafik Nataše Mirtič, ki je postavljena v mali galeriji. Obe razstavi sta rezultat izjemnega sodelovanja med

Ta veseli dan kulture v galeriji: Obiskovalci so se sprehodili po dveh razstavah, in sicer so si ogledali izbor del iz grafične zbirke Bogdana Borčiča in razstavo Nataše Mirtič. Med najbolj vidnimi značilnostmi pri določenih ciklih obeh je ravno recikliranje grafičnih plošč.

obema galerijama. Na letošnjem veseljem dnevu kulture je bilo izpostavljeno poslanstvo kustosa pedagoga. V muzejski sekciji so s kratkim videom z bogatim slikovnim gradivom predstavili delo

kustosa pedagoga ter opozorili na njegovo pomembno vlogo v galerijah in muzejih, saj je običajno obraz in duša ustanove, od njega pa je tudi odvisno, ali se bodo obiskovalci vračali ali ne.

Za lepši vstop v hram umetnosti

KSENIJA GLAŽAR

Okolica Galerije Murska Sobota dobiva novo podobo, saj bodo dotrajano asfaltno površino zamenjali z betonskimi ploščami.

Mestna občina s tem med drugim želi doseči, da postane ta kulturna ustanova in mestno središče privlačnejša za občane in obiskovalce. Ureditev okolice Galerije Murska Sobota se je začela v začetku novembra. Dotrajano asfaltno površino v velikosti 752 m² bodo delavci zamenjali z betonskimi ploščami, kar bo poplepšalo podobo osrednje galerije v mestu in Trga kulture. Dela vključujejo celotno odstranitev asfalta in vseh robnikov, položitev novih betonskih vrtnih robnikov, odstranitev vgradnih pod-

stavkov za kolesa in betonskih vkopanih korit ter peskolovov. Izvajalec bo prilagodil obstoječe litoželezne pokrove in vodovodne kape, urejeni bodo novi peskolovi in navezava na kanalizacijo, vgrajena bodo nova betonska vkopana korita z železnimi rešetkami. S tem bo sanirana dotrajana asfaltna površina, hkrati pa obnova zmanjšuje možnosti za morebitne poškodbe obiskovalcev galerije in mimoidočih. Izvajalec investicije, ki je vredna slabih 64 tisoč evrov, je javno podjetje Komunala, nadzor nad deli izvaja podjetje Inženiring Rajnar.

UPOŠTEVAJMO UKREPE!

VSE MO NADOKNADILI!

Mestna občina MURSKA SOBOTA

RODEČI KRIZ SLOVENIJE Murska Sobota

EVROPEJSKA ROMANITARNI ORGANIZACIJA POPORNICA MURSKA SOBOTA

Karitas

klub prekmurških študentov

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje MURSKA SOBOTA

Z ureditvijo okolice Galerije Murska Sobota na Trgu kulture bo mestno središče še privlačnejše za občane in obiskovalce.

JUDOISTI JUDO KLUBA MURSKA SOBOTA aktivno tekmujejo na različnih turnirjih. Na 36. turnirju Bežigrada sredi novembra je Klemen Vinkovič v kategoriji U14 osvojil prvo mesto (+66 kg), Tia Lukač (do 48 kg) in Ben Kokol (do 35 kg) v kategoriji U12 drugi mesti ter Lana Kardoš tretje mesto (do 44 kg). Prav tako v novembru so tekmovali na 57. mednarodnem turnirju Mini Nagaoka v Ljubljani. Tia Lukač je v kategoriji U12 mlajših deklic (do 48 kg) osvojila prvo mesto. Prvo mesto je osvojil tudi Klemen Vinkovič v kategoriji U14 starejših dečkov (+66 kg). V kategoriji U12 mlajših dečkov so osvojili tri druga mesta: Luka Smodiš (do 38 kg), Urban Klarič (do 46 kg) in Mitja Korošak (+ 66 kg); Ben Kokol je bil tretji (do 35 kg). Tako so v starostni kategoriji U12 postali skupni zmagovalci te kategorije in osvojili veliki pokal. | Aleš Cipot

TEKMOVALKE DRUŠTVA ZA RITMIČNO GIMNASTIKO MURSKA SOBOTA so konec novembra nastopale na mednarodnem turnirju v Mariboru. Brina Holcman je v sestavi s kiji osvojila prvo mesto, Jerca Recek z žogo in Nika Šeruga s trakom drugi mesti, Maša Farič s kolebnico tretje mesto, Kejša Štertak s kolebnico četrto mesto ter Taja Babošek z žogo peto mesto. Mednarodni turnir Leda Cup 2021 konec oktobra v Zagrebu je bil za večino deklet prvo tekmovalje v tujini. Maša Farič s kolebnico, Brina Holcman v sestavi s kiji in Nika Šeruga s trakom so osvojile prvo mesto, Kejša Štertak s kolebnico drugo mesto, Taja Babošek z žogo peto mesto in Jerca Recek z žogo sedmo mesto. Na 33. mednarodnem turnirju mladih so Kejša Štertak s kolebnico, Karen Kranjec z obročem in Nika Šeruga s trakom osvojile prvo mesto, Brina Holcman v sestavi s kiji drugo mesto, Maša Farič s kolebnico in Lana Erjavec z obročem tretje mesto ter Taja Babošek z žogo peto mesto. | Aleš Cipot

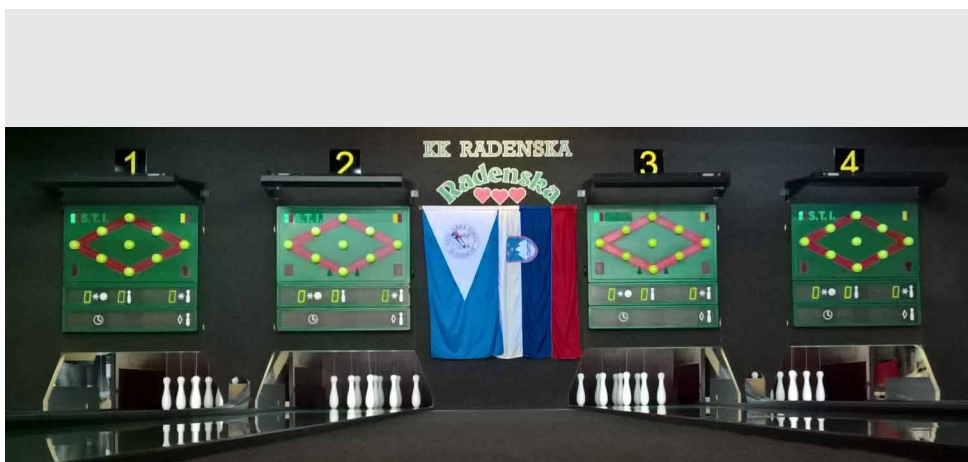
ČLANSKO MOŠTVO NOGOMETNEGA KLUBA RAKIČAN je po odigranih dvanajstih krogih jesenskega dela v Pomurski nogometni ligi na sedmem mestu. Pred začetkom sezone so se okrepili z osmimi igralci, trije so klub zapustili. Ker je vodstvo kluba pred tekmovalnim računalo na uvrstitev v zgornjo polovico lestvice, torej med prvih šest moštev, je dosežek nekoliko slabši od pričakovanj. Podobno kot druge ekipe so bili zaradi znanih razmer prisiljeni v skoraj enoletno obdobje brez aktivnosti. Cilj spomladi je uvrstitev med osem ekip, ki se bodo borile za prvak v PNL. V zimskem prestopnem roku ne pričakujejo večjih sprememb, do zdaj se je klub okrepil z dvema igralcema. V vodstvu kluba so zadovoljni z delom trenerjev in igralcev mlajših selekcij, ki so uspešno tekmovali v kategorijah U15, U13, U9 in U7. | Aleš Cipot

V DRUŠTVU ZA ŠPORTNO REKREACIJO MURSKA SOBOTA v letu 2020 zaradi omejitev skorajda ni bilo treningov gimnastike, prav tako ne tekem, so pa v prvi polovici letošnjega leta izvajali treninge ob upoštevanju omejitev NIJZ. Kljub pomanjkanju treningov so se dekleta uspela pripraviti za vse tri tekme v skokih na veliki prožni ponjavi (OP Renč, OP Bežigrad, DP Murska Sobota) v samo enem mesecu. Dekleta so v kategoriji članic, mladink ter mlajših in starejših deklic ekipno osvojile eno zlato in pet srebrnih medalj, v posamezni konkurenci pa šest zlatih, tri srebrne in tri bronaste medalje. V oktobru so se udeležili državnega prvenstva v akrobatiki (skoki na air-tracku), na katerem je mlademu gimnastičarju Domnu Habulinu v kategoriji cicibanov uspelo osvojiti bronasto medaljo. S tem so tudi zaključili s tekmovalni v tem letu. Do naslednjega tekmovalja v skokih na veliki prožni ponjavi jih čaka veliko dela, saj se je tekmovalni pravilnik za mlajše kategorije popolnoma spremenil. | Aleš Cipot

ROKOMETAŠI POMURJA so odigrali pomurski rokometni derbi v drugi rokometni ligi proti ekipi RK Arcont Radgona. Tekmo so verjetno še zadnjič odigrali v športni dvorani v Radencih, saj je gradnja športne dvorane v Gornji Radgoni v zaključni fazi. Tekmo so bolje začeli domačini, ki so v uvodnih minutah tekme povedli z 2:0 in 5:3. Radgončani so večji del tekme vodili, rokometiši Pomurja so le stežka prišli do izenačenja in zgolj kratkotrajnega vodstva. V obrambi je bil za Pomurje nerešljiva uganika Rojht, ki je dosegel dvanajst zadetkov kljub dobrim obrambam Pečeta, ki je skupaj ubranil dvanajst strel. Tekma se je končala z zmago Radgone z 32:27. Tokrat je bil v bratskem trenerskem dvoboju boljši starejši brat Neno Potočnjak na klopi Radgone, mlajši od bratov Potočnjak, Alan, tako čaka na priložnost za revanšo v spomladanskem nadaljevanju lige. | Aleš Cipot

KEGLJAČI KEGLJAŠKEGA KLUBA RADENSKA MURSKA SOBOTA še vedno trenirajo in igrajo kot najemniki na kegljišču v Radencih. V klubu, ki se ponaša z izrednimi tekmovalnimi uspehi v preteklosti, še vedno upajo na športni objekt v Murski Soboti. Niko Steržaj je letos na svetovnem mladinskem prvenstvu s slovensko mladinsko reprezentanco dosegel ekipno drugo mesto in posamično tretje. V domačem prvenstvu tekmujejo z moškima ekipama in žensko ekipo. Prva moška ekipa je trenutno vodilna na lestvici 1. B državne lige in se spogleduje z napredovanjem v 1. A državno ligo. Druga moška ekipa tekmuje v mariborski območni ligi in je trenutno tretja, kar tudi izpolnjuje zastavljene cilje z začetka sezone. Ženska ekipa, za katero tekmuje tudi Marika Kardinar, nastopa v ženski 1. B ligi. Cilj ženske ekipe je uvrstitev do četrtega mesta. | Aleš Cipot

Mursko Soboto postavili na svetovni zemljevid

ALEŠ CIPOT

Mura je v Mariboru v 5. krogu konferenčne lige gostila sloviti londonski Tottenham in ga na presenečenje svetovne nogometne javnosti premagala z 2:1. Strelca golov za Muro sta bila Tomi Horvat in Amadej Maroša, za Tottenham je zadel Harry Kane. Zmaga za zgodovino, ki ji posvečamo tudi kratko fotografsko reportažo.

Mura je dosegla največjo zmago v skoraj stoletni zgodovini kluba. Z izjemno predstavo, borbenostjo in požrtvovalnostjo ji je uspelo na kolena spraviti eno najboljših ekip angleške Premier lige.

Amadej Maroša je za zmago z 2:1 zadel v zadnjih sekundah tekme. Če so se na začetku konferenčne lige muraši še lovili in spoznavali evropsko raven nogometa, so tokrat že unovčili izkušnje.

Ekipa londonskega Tottenhamja je po Transfermarktu vredna 700 milijonov evrov, Mura pa le 7,5 milijona evrov. Nekateri angleški mediji so zapisali, da gre za najbolj sramoten večer v zgodovini londonskega kluba.

V mariborskem Ljudskem vrtu se je zbralo približno 6000 gledalcev. Vse vstopnice so razprodali. Zaradi odloka vlade je bil lahko stadion zaseden le 50-odstotno.

Zvezdnik Tottenhamja Harry Kane je sicer zadel, a to ni zadostovalo, da bi Angleži premagali Muro. Tottenham na Uefini lestvici klubov za evropska tekmovanja zaseda 13. mesto, Mura pa 245. mesto.

Po zadetku Horvata je Mura odlično zapirala medprostore, dobivala žoge in onemogočala Londončane, ki si niso pripravili nobenih zrelih priložnosti. Zmaga je plod načrtnega dela in rasti kluba v zadnjih letih.

»Zlati« rokoborci Sobote

ALEŠ CIPOT

V Rokoborskem društvu Sobota so v športni dvorani Osnovne šole I Murska Sobota izvedli 23. mednarodni rokoborski turnir.

Na turnirju so nastopali tekmovalci iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Srbije in Slovenije. Organiziranje turnirja v aktualnih razmerah je bilo velik izziv. Nekaj dni pred izvedbo turnirja so se razmere na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini ter Srbiji poslabšale, zato je sodelovanje na turnirju odpovedalo kar trinajst klubov oziroma približno šestdeset rokoborcev iz treh omenjenih držav. Na turnirju so odlične rezultate dosegli domači rokoborci, ki so ekipno osvojili prvo mesto pred ekipama Crvene zvezde iz Beograda in Potisjem iz Kanjiže. Za domačine so zlate medalje osvojili Vitani Ismajlovič, David Kerčmar,

Mark Cipot, Natan Šavel, Luka Gumilar in Peter Pavlinjek. Srebrne medalje so osvojili Oskar Döring, Lan Grabar ter Reno in Nikola Šimunkovič. Bronaste medalje so osvojili Lan Lopert, Maj Žigo in Nejc Gomboc. Petra Pavlinjeka so proglasili za najboljšega domačega slovenskega tekmovalca na turnirju.

Obetavna prihodnost Petra Pavlinjeka

Peter Pavlinjek v zadnjih letih v vsakem nastopu pokaže velik napredek in tako je bilo tudi tokrat. V zadnji borbi, ki jo je dobil z rezultatom 14:16 in kjer je izstopalo skupno število točk,

kar trideset, je pokazal napadalno borbo in z odličnim metom za štiri točke zmagal. Tekma je bila zelo kakovostna, s številnimi meti in protinapadi. Običajno se borbe končajo z nižjimi rezultati. V mednarodnem merilu je dosegel odličen rezultat, zato je bil izbran za najboljšega slovenskega tekmovalca. Je mlad in perspektiven, naslednje leto bo zagotovo član reprezentance Slovenije do petnajst let, ki se bo udeležila evropskega prvenstva v Zagrebu. Luka Gumilar je v mladinski kategoriji (U20) zmagal v treh dvobojih. Premagal je reprezentanta Srbije Perovića, ki je letos tekmoval na uradnih mladinskih rokoborskih tekmovanjih in nastopa

Peter Pavlinjek je bil na mednarodnem turnirju izbran za najboljšega slovenskega tekmovalca.

v prvi srbski članski ligi. Zaradi tega je ta zmaga velik dosežek, poseben pomen pa ima tudi zmaga proti klubskemu kolegu Nejcu Gombocu. Njuni dvoboji so namreč vedno negotovi. Oba tekmuteta v isti – mladinski – kategoriji in se dobro poznata. Med drugim je premagal tudi reprezentanta Bosne in Hercegovine.

V domačem klubu so izredno zadovoljni z nastopi začetnikov, kjer so sicer nastopali samo tekmovalci iz Slovenije. Pokazali so veliko borbenosti, zato si lahko v klubu obetajo odlične tekmovalce. Posebno pohvalo si zaslužijo mladi rokoborci Maj Žigo, Lan Lopert in Oskar Döring, ki so prvič stopili na blazine.

Izstopajo s športnimi uspehi

ALEŠ CIPOT

V začetku letošnjega marca so proglasili najboljše športnice in športnike v Mestni občini Murska Sobota v minulem letu (2020).

Najboljše športnice

V kategoriji najboljših športnic se je Urška Martinec uvrstila na prvo mesto, Maja Kohek je bila druga in Ana Babič tretja.

Želela se je posloviti od aktivnega treniranja atletike

Urška Martinec je kategorizirana športnica državnega razreda, od leta 2001 članica Atletskega kluba Pomurje Murska Sobota.

Trenira pod vodstvom Tiberija Lebarja in je atletiki predana že dvajset let. Leta 2020 je bila prvič vpoklicana v člansko reprezentanco Slovenije, nastopila je v teku na 1500 metrov. Na troboju Hrvaške, Srbije in Slovenije je zasedla odlično četrto mesto. Na prvenstvu Slovenije v krosu je med članicami postala državna podprvakinja, na krosu občinskih reprezentanc je zmagala. Nastopila je na državnem

prvenstvu in v teku na 1500 metrov zasedla četrto mesto, v teku na 3000 metrov je za 18 sekund popravila osebni rekord in z rezultatom 10:04:37 zasedla peto mesto. V zelo močni konkurenci med članicami je na dolgih progah po rezultatih med peterico najboljših v državi. Naziv najboljše športnice v Mestni občini Murska Sobota ji je velika motivacija. »V letošnjem letu sem prvič po dvajsetih letih ukvarjanja z atletiko razmišljala, da bi se poslovila od sprinterice, saj se je leto zame začelo zelo težko. Želela sem si spremembe, zato sem v ekipo vključila dolgotnega prijatelja, ki mi pomaga pri pripravi na tekmovanja.« Od 2. julija do 16. septembra je devetkrat nastopala na atletskih

tekmovanjih v Sloveniji in v tujini, osemkrat je popravila osebne rekorde. Dosegla je prvo zmago na atletski stezi v teku na 800 m na ekipnem prvenstvu Slovenije za člane in članice ter osvojila drugo mesto v teku na 1500 m na atletskem pokalu za člane in članice. »Želim si, da bi s trenerjem Tiberijem Lebarjem in celotno ekipo tudi v prihajajočem letu pisali uspešno atletsko zgodbo,« je povedala najboljša športnica občine v letu 2020. Ob pomoči staršev ji s športom uspešno uspeva združevati tudi poslovno pot, zato o zaključku kariere ne razmišlja: »Razvila sem lastno znamko kozmetike Martur professional skin care, istočasno opravljam delo na družinski kmetiji Mali raj.«

V zelo močni konkurenci med članicami je na dolgih progah po rezultatih med peterico najboljših v državi.

Uspešno usklajuje šport in družinsko življenje

Maja Kohek je kategorizirana športnica državnega razreda, članica Šahovskega društva Pomgrad Murska Sobota. Sodi v sam vrh ženskega tekmovalega šaha v Sloveniji.

Od leta 2015 sta v Sloveniji organizirani samostojni posamični ženski prvenstvi v obeh hitrejših vrstah šaha. Ekipi članic društva v postavi Maja Kohek in Barbara Skuhala sta se na vseh prvenstvih v obdobju med letoma 2014 in 2020 uvrstili med dobitnice kolajn. V pospešenem šahu sta šahistki zasedli šest drugih mest in v letu 2020 končno postali državni prvakini tudi v tej disciplini. Na državnem prvenstvu v pospešenem šahu za članice v Murski Soboti 7. februarja 2020 je Maja zasedla prvo mesto ekipno. Prav tako je na državnem prvenstvu v hitropoteznem šahu 9.

februarja 2020 v Murski Soboti zasedla prvo mesto ekipno. Posamično je v hitropoteznem šahu zasedla peto mesto v državi. V času od podelitve se je poročila in je prejšnji priimek Hočevar zamenjala s priimkom Kohek. »Zame je naziv veliko priznanje, saj sem ga v konkurenci najboljših športnic v občini prejela po mnogih letih treniranja in dosežkov v šahu. Hkrati sem bila presenečena, ker je v naši občini veliko uspešnih športnic, zato sem bila tega priznanja še toliko bolj vesela. Predstavlja mi dodatno motivacijo in spodbudo. Želela bi, da bi bil šah igra, ki bi pritegnila čim več mladih. Gotovo tovrstne prireditve pripomorejo k popularizaciji tega športa.« V prihodnosti si želi uspešno usklajevati kariero, šah in družinsko življenje. Prioriteto ji trenutno predstavlja skrb za hčerki; pravi, da bo morda uspela s kraljevo igro navdušiti tudi njiju, ko še nekoliko zrasteta, saj bi tega bila

zelo vesela. »Tako bi se lahko vsi skupaj udeleževali tekmovanj, saj je šah igra, ki povezuje generacije in ga lahko igra vsakdo v različnih starostnih obdobjih. Vsekakor mi igranje šaha v prvi vrsti predstavlja užitek, druženje s šahovskimi prijatelji, spoznavanje novih krajev in kultur, ob vsem tem pa seveda stremim k doseganju čim boljših rezultatov. V naslednjih letih si želim še naprej posegati po prvih treh mestih med članicami na državnih prvenstvih v pospešenem in hitropoteznem šahu ter dobro zastopati naše uspešno šahovsko društvo Pomgrad.« Šah lahko uspešno igraš tudi v starejših obdobjih življenja, zato Maja o prekinitvi šahovske kariere ne razmišlja. Znanje želi na mlajše generacije prenašati v vlogi šahovske trenerke: »Šah je namreč odlična igra za spodbujanje logičnega mišljenja, razvijanje spomina in uma ter krepitev koncentracije, potrpežljivosti, borbene volje in de-

V prihodnosti si želi uspešno usklajevati kariero, šah in družinsko življenje.

Še vedno uživa v druženju in igranju odbojke

Ana Babič je kapetanka ženske članske odbojarske ekipe Ženskega odbojarskega kluba Sobota.

Igra na položaju centralne blokerke. Ekipa jo opisuje kot zanesljivo in izkušeno soigralko, zlasti pa kot vodjo, ki z odraslim pristopom in skrbnostjo spodbuja ekipno kohezijo. Odlikujejo jo vztrajnost, potrpežljivost in odgovornost, zaradi česar jo visoko cenijo tako soigralke kot drugi v klubu. Priznanje je bilo zanjo manjše presenečenje, saj je odbojka ekipni šport in po-

sameznik ni v ospredju. »Poleg tega je v našem okolju in občini mnogo izjemnih športnic in športnikov, ki vsako leto dosega jo lepe uspehe. Priznanje občine mi tako predstavlja veliko čast in ponosna sem, da ga imam doma na polici,« je povedala. V igranju odbojke in druženju s soigralkami se želi še naprej zabavati, zato o zaključku igranja odbojke še ne razmišlja: »Obenem pa se želim naučiti še kaj novega.« In hudomušno dodaja: »Kdo bi si mislil, da bi se po vseh teh letih šolanja še vedno rada učila.« V igranju odbojke želi ob koncu sezone v posameznih elementih igre opaziti napredek. Za ekipo

si želi, da bi ostale na dovolj visoki ravni, da bi jim igranje še vedno predstavljalo izziv in motivacijo za uspeh.

Upa, da bo po končani športni karieri na vseh področjih počela stvari, ki jo veselijo, da bo pridobila mnogo novih veščin in da bo ostala vpeta v svet športa. »Dokler mi bo zdravje dopuščalo, želim ostati kar se da aktivna, brez dvoma bom še naprej s tribune ali kavča spremljala razne športe doma in po svetu. Čeprav se bom sčasoma poslovila od svoje športne ekipe, verjamem, da bom postala ali ostala del kake druge – ekipe prijateljev, družine, sodelavcev.«

Ekipa jo opisuje kot zanesljivo in izkušeno soigralko, zlasti pa kot vodjo, ki z odraslim pristopom in skrbnostjo spodbuja ekipno kohezijo.

Najboljši športniki

V kategoriji najboljših športnikov je bil Kai Cipot prvi, Klemen Podgorelec drugi in Luka Gumilar tretji.

Murin talent

Kai Cipot je kategorizirani športnik mladinskega razreda pri Olimpijskem komiteju Slovenije. V letu 2020 je bil pri devetnajstih letih eden najbolj perspektivnih slovenskih nogometašev ter je pridno nabiral članske izkušnje v dresu Mure in državne nogometne reprezentance do 19 let.

V sezoni 2019/2020 je bil najboljši strelec prve slovenske mladinske lige, hkrati je nastopal še v članski kategoriji. Ustabilil se je kot redni član začetne enajsterice trenerja Anteja Šimundže in zaigral tako v kvalifikacijah za evropsko ligo Evropske nogometne zveze, v prvi ligi Telekom Slovenije in tudi v finalu pokala Slovenije, kjer se je veselil prve pokalne lovorike Mure v novejši zgodovini. Pri devetnajstih letih je bil šele na začetku športne poti, a z vnetim delom in pripadnostjo domačemu kra-

Ne pozabimo, da je tudi v letošnjem letu del članske ekipe Mure, ki je osvojila naslov državnih prvakov in se uvrstila v skupinski del konferenčne lige, ne nazadnje je zaigral tudi na tekmi proti londonskemu Tottenhamu, v kateri je Mura dosegla največjo zmago v svoji skoraj stoletni zgodovini.

ju je na dobri poti, da se prebije med najboljše nogometaše v državi. Ne pozabimo, da je tudi v letošnjem letu del članske ekipe Mure, ki je osvojila naslov državnih prvakov in se uvrstila v skupinski del konferenčne lige, ne nazadnje je zaigral tudi na tekmi proti londonskemu Tottenhamu, v kateri je Mura dosegla največjo zmago v svoji skoraj stoletni zgodovini. Kai je bil priznanja zelo vesel. Kot pravi, sta s priznanjem za najšportnika Mestne občine Murska Sobota nagrajena ves trud in vloženo delo. »Z Muro se v letošnjem prvenstvu želim uvrstiti na čim

višje mesto na lestvici. Uspehu ekipe želim pomagati z goli. Za cilj sem si zadal deset golov v prvenstvu.« Je tudi član reprezentance Slovenije U21, ki se bori za uvrstitev na evropsko prvenstvo 2023. Član te reprezentance je tudi nekdanji mladi murar Žiga Laci. »Zavedamo se, da bo uvrstitev na evropsko prvenstvo 2023 težko doseči, obljubljam pa, da bomo naredili vse, da nam to uspe,« predstavi cilje za reprezentanco. Po izobrazbi je srednji zdravstvenik. O zaključku športne kariere še ne razmišlja, prav tako ne o tem, na katerem področju bo aktiven

V letu 2020 je bil pri devetnajstih letih eden najbolj perspektivnih slovenskih nogometašev.

po njenem zaključku. Vsekakor lahko izbira vsaj med nogome-

tom in zdravstvom. Mogoče pa bo izbral tudi kaj tretjega.

V vlogi trenerja bo skrbel za nov rod rokoborcev

Klemen Podgorelec je kategorizirani športnik državnega razreda pri Olimpijskem komiteju Slovenije. Z rokoborbo se ukvarja od leta 2008 in je mladinski državni reprezentant.

Je član Rokoborskega društva Sobota že več kot trinajst let. V letu 2020 je nastopal na tekmovanjih in dosegel odlične rezultate. Osvojil je prvo mesto na državnem prvenstvu v Lenartu za člane do 97 kg, prvo mesto na državnem prvenstvu v Puconcih za mladince do 97 kg in drugo mesto na mednarodnem tekmovanju UWW v Avstriji med mladinci v kategoriji do 87 kg. Klemnov cilj v sezoni 2020 je bil nastop na evropskem in svetovnem prvenstvu, a je bilo evropsko prvenstvo odpovedano zaradi pandemije koronavirusne bolezni. »Zelo sem vesel in hvaležen, ker sem med dobitniki tega priznanja, saj mi veliko pomeni. Je namreč je nagrada za ves trud in čas, ki sem ga vložil v ta šport.« Tudi v prihodnje bo redno in kakovostno treniral. Želi se udeležiti čim več tekmovanj, kjer bi pridobil še

kako potrebne izkušnje za izboljšanje rezultatov. »Po zaključku športne kariere se vidim v opravljanju izbranega poklica. Letos sem začel študirati. V prihodnje želim ostati v tem športu kot trener v svojem klubu. S tem bi znanje in izkušnje prenašal na bodoče tekmovalce,« še pove.

Rokoborec in zdravstveni delavec ob enem

Luka Gumilar je študent zdravstvene nege na mariborski univerzi Alma Mater Europaea. Rokoborbo trenira že več kot štirinajst let. Je kategorizirani športnik mladinskega razreda pri Olimpijskem komiteju Slovenije.

Čeprav je bila sezona 2020 skrajšana, se je udeležil več tekmovanj ter postal mladinski in članski državni prvak v kategoriji do 72 kg. Na mednarodnem tekmovanju UWW v Avstriji je dosegel tretje mesto med mladinci do 67 kg, na Madžarskem pa peto mesto, prav tako v kategoriji do 67 kg. Tudi on je imel cilj v sezoni 2020 nastopiti na evropskem in svetovnem prvenstvu, a sta bili omenjeni prestižni tekmovanji zaradi zaježitve pandemije

Luka Gumilar (levo) in Klemen Podgorelec tvorita jedro rokoborskega kluba.

odpovedani. »Biti med najboljšimi športniki v občini je izvrstno. Sprejeti takšen naziv je velika čast in spodbuda. To je hkrati tudi obveza, da se še bolj potrudim, da še več treniram in tako dosežem še boljše rezultate,« je bil vesel priznanja. Tudi v tem letu beleži odlične rezultate – je mladinski državni prvak (do 77 kg) in članski državni prvak (do 77 kg), na nedavnem mednarodnem turnirju v Murski Soboti je osvojil prvo mesto med mladinci (do 77 kg) in na evropskem prvenstvu za mladince v nemškem Dortmundu odlično deveto mesto, s čimer se je uvrstil v perspektivni razred. V prihodnosti se želi udeležiti čim

več mednarodnih tekmovanj na najvišji ravni. S tem bi pridobil še več potrebnih izkušenj, ki bi mu v prihodnosti pomagale, da bi po najboljših močeh zastopal svoj klub Rokoborsko društvo Sobota ter slovensko reprezentanco. »O koncu športne kariere trenutno še ne razmišljam, moji cilji so, da ostanem v rokoborbi. Opravljam seminarje za trenerja, zato si v prihodnosti želim postati trener mladih rokoborcev in znanje deliti z njimi. Sem pa tudi že zaposlen v Splošni bolnišnici Murska Sobota in vpisan v drugi letnik dodiplomskega študija na Alma Mater Europaea – ECM,« pove o svoji poklicni poti.

Luka Gumilar je študent zdravstvene nege na mariborski univerzi Alma Mater Europaea. Rokoborbo trenira že več kot štirinajst let. Je kategorizirani športnik mladinskega razreda pri Olimpijskem komiteju Slovenije.

Klemen Podgorelec je kategorizirani športnik državnega razreda pri Olimpijskem komiteju Slovenije. Z rokoborbo se ukvarja od leta 2008 in je mladinski državni reprezentant.

Uspehi plod odličnega sodelovanja

GEZA GRABAR

PGD Polana je vselej stopalo z velikimi, a premišljenimi koraki.

Čeprav se Polana uvršča med (naj)manjše kraje v mestni občini, ima gasilstvo tod pestro in bogato preteklost, prepleteno z uspehi, ki jih nimajo niti največji. Njihova zgodovina se uradno piše 90 let, a so praznovanje, ki bi moralo biti letos, zaradi znanih zdravstvenih razmer prestavili.

V uspehe gasilcev, ki so jih v kraju začeli nizati desetletja pred prvim uradnim dokumentom, ki velja za potrditev ustanovitve društva, so vtkana prizadevanja in delo številnih generacij gasilcev in krajanov. Že leta 1895 so namreč za uspešno obrambo pred požari in po odredbi takratnega župana pridobili prvo štirikolno ročno brizgalno. O organiziranem gasilstvu oziroma požarnih stražah v kraju priča še sodelovanje na gasilskih vajah v Murski Soboti. Leseno orodišče, kjer so shranjevali gasilsko opremo, je imelo letnico 1908. Formiranje območne gasilske župe je bilo mejnik, da so prve dni leta 1931 v Polani gasilsko društvo tudi uradno ustanovili in sprejeli potrebne dokumente. Dokaz, da so bili polanski gasilci zelo delovni ter da so dobro sodelovali s krajan in takratno Občino Puncinci, je bil že leta 1936 sprejet in isto leto uresničen sklep o gradnji prvega društvenega doma. Da bi zbrali namenska sredstva, so istega leta pripravili borovo gostüvanje z veselico. Gasilci so naloge humano in požrtvovalno opravljali ter bili v ponos kraju in okolici.

Prvo vozilo že leta 1955

Že leta 1945 so pridobili rabljeno motorno brizgalno, kar je bila zanje velika pridobitev. V kratkem obdobju združevanja društev (1950–1952) so delovali skupaj z gasilci iz Predanovcev. O hitrem tehničnem opremljanju društva priča še prvo gasilsko vozilo že leta 1955, zaradi katerega so morali dom razširiti z novimi garažami. Večjo požarno varnost v kraju je nudilo kar šest urejenih vodnjakov za odvzem požarne vode. Ob podpori za pomoč vedno pripravljenih vaščanov, okoličanov in občine so se v skladu z zahtevami časa tehnično in tudi drugače opremljali. V letih 1963 in 1972 so motorne brizgalne zamenjali z novejšima, leta 1974 pa so kupili novo. Po projektu Gasilske zveze Mestne občine Murska Sobota o nekajletni postopni zamenjavi motornih brizgaln pri vseh gasilskih društvih v mestni občini se lahko že zadnjih nekaj let z eno najsodobnejših pohvalijo tudi v Polani.

Uspehi, ki jim je težko slediti

Eden največjih projektov, ki so v delu ter zbiranju prostovoljnih prispevkov v denarju in materialu povezali vse krajan, je bila gradnja novega vaško-gasilskega doma. Dvignjena cesta zaradi novega mosta čez potok Ledava, ki je nastal kot posledica velikih poplav v začetku 70. let, je onemogočila do-

Vaško-gasilski dom, ki mu ni para.

stop do gasilskega doma. Na mestu nekdanje vaške mlade so tako le nekaj let pozneje zgradili nov vaško-gasilski dom, ki so ga namenu predali leta 1982. Tega so v sedanjosti obsega z več kot 800 m² površin kot enega največjih tovrstnih objektov tudi ob pomoči gospodarskih družb in drugih organizacij, občine ter sredstev iz organiziranih prireditvev in veselic razširili že dobro desetletje pozneje. S celotnimi urejenimi prostori in veliko dvorano, ki so jih pred obletnico leta 2011 temeljito posodobili z zamenjavo tlakov, oken, vrat in strehe, uredili pa so tudi zunanost, je dom vsem gasilcem in krajanom nedvomno v velik ponos.

Kljub izjemnim vložkom v

objekt se novosti v opremljanju gasilcev niso ustavile: leta 1981 so prejeli orodno vozilo TAM 60 AT in leta 1983 prapor. Vozilo so leta 1998 zamenjali z novim znamke Mercedes. Tega so nekaj let zatem nadgradili z visokotlačno črpalko. Vozilo jim uspešno služi še danes.

Sodelovanje je preizkušen recept

A vse stavbe, oprema in vozila ne pomenijo veliko, če v njih ni življenja, gasilci pa z opremo morajo tudi znati ravnati. Tečaji, vaje, tekmovanja in druge oblike izobraževanja in usposabljanja ter tudi organizacija različnih prireditvev so oblike, ki so polanske gasilce in

gasilke ves čas uvrščale v krog najboljših. To nenehno potrjujejo pri številnih intervencijah doma in v sosesčini. Danes je v društvu 87 članov, od tega je 35 operativcev. Na zadnjem tekmovanju gasilske zveze v Markišavcih (v letu 2019) so tekmovali s člansko in pionirsko ekipo. Vsaj ti enoti si bodo v društvu prizadevali ohraniti, morda bodo sestavili še kakšno novo. Morda enoto članic, ki je v PGD Polana začela delovati leta 2003, v prvih osmih letih delovanja pa so gasilke bile kar petkrat občinske prvakinja. Pionirska desetina v društvu deluje od leta 2004, mladinska pa je prvič tekmovala leta 2005.

Na mladih tudi gasilstvo stoji.

UPOŠTEVAJMO UKREPE!

VSE MO NADOKNADILI!

Mestna občina
MURSKA SOBOTA

RODEČI KRIŽ
SLOVENIJE

Murska Sobota

PODPORNIKA
MURSKA SOBOTA

Karitas

klub
prekmurskih
študentov

NIJZ
Nacionalni inštitut
za javno zdravje

MURSKA SOBOTA

Skrb za živali pozimi

Društvo za zaščito živali Pomurja

ISSN št.: C501-4166

*Uredništvo medija ne odgovarja
za kvaliteto in slovnično
pravilnost izdelanih oglasov,
poslanih s strani organizatorjev
dogodkov.*

PRIREDITVE IN DOGODKI		
sreda, 15. 12. 2021, ob 18.00	SPLET BESED: 25. oddaja	v živo na Mikk-ovem Facebooku in v klubskem prostoru
sreda, 29. 12. 2021, ob 18.00	SPLET BESED: 26. oddaja	v živo na Mikk-ovem Facebooku in v klubskem prostoru
GLEDALIŠKE PREDSTAVE		
torek, 11. 1. 2022, ob 19.00	Tennessee Williams: »MAČKA NA VROČI PLOČEVI-NASTI STREHI«, SNG Drama Maribor »Mačka na vroči pločevinasti strehi« je kultna drama, v kateri Wil-liams razgali ameriški Jug kot družbeno zaostalo območ-je, kjer družinski »patriciji« še vedno vztrajajo pri strogi patriarhalnosti in kjer se belci še vedno upirajo vsem zna-kom možnosti politične emancipacije temnopoltih.	Gledališče Park v Murski Soboti
DOGODKI ZA OTROKE		
ponedeljek, 20. 12., ob 17.00 in torek, 21. 12. 2021, ob 17.00 (za vabljene)	Predstava »JELKIN ČUDEŽ« s prihodom Dedka Mra-za, KU-KUC GLEDALIŠČE , organizator: DPM Murska Sobota	Gledališče Park v Murski Soboti
sreda, 22. 12. 2021, ob 17.00 za izven (brezplačne vstop-nice pri blagajni Gledališča Park)	Predstava »JELKIN ČUDEŽ« s prihodom Dedka Mraza, KU-KUC GLEDALIŠČE , organizator: JSKD, OI Murska Sobota	Gledališče Park v Murski Soboti
FILMI		
četrtek, 16. 12. 2021, ob 9.00 (za Gimnazijo Murska So-bota)	»DELO NA ZAHTEVO« (»The Gig Is Up«), Kanada, Francija; dokumentarni film Dokumentarec razkriva človeški davek, ki ga terja uporabniku tako zelo udobna, trilijone dolarjev vredna ekonomija na zahtevo.	Gledališče Park v Murski Soboti
četrtek, 16. 12. 2021, ob 19.00	»NEKOČ SO BILI LJUDJE«, Slovenija; projekcija filma in POGOVOR z režiserjem GORANOM VO-JNOVIČEM	Gledališče Park v Murski Soboti
petek, 17. 12. 2021, ob 12.00 (za Gimnazijo Murska So-bota)	»PALM SPRINGS« (»Palm Springs«), ZDA Domisel-na, zabavna in nepričakovanih zasukov polna eksisten-cialna komedija o ljubezni, izolaciji in iskanju smisla v svetu, kjer je »danes včeraj in jutri danes«.	Gledališče Park v Murski Soboti
sobota, 18. 12., in nedelja, 19. 12. 2021, ob 19.00	»NIKOLI REDKO VČASIH VEDNO« (»Never Rarely Sometimes Always«), ZDA Tiha, a silovita, minimalis-tična, a čustveno večplastna pripoved o ženski solidarno-sti in pogumu je režiserki prinesla veliko nagrado žirije – srebrnega medveda na Berlinalu.	Gledališče Park v Murski Soboti
sreda, 22. 12. 2021, ob 12.00 (za Gimnazijo Murska So-bota)	»NIKOLI REDKO VČASIH VEDNO« (»Never Rarely Sometimes Always«), ZDA	Gledališče Park v Murski Soboti
sobota, 25. 12. 2021, ob 19.00	»JEZDECI PRAVICE« (»Riders of Justice«), Danska Domiselna črna komedija s pridihom akcijskega trilerja in absurda, z izvirnim zapletom in nepričakovanim kon-cem. Film je bil prikazan na letošnjem Liffu.	Gledališče Park v Murski Soboti
nedelja, 26. 12. 2021, ob 16.00	»HOKUS POKUS ALBERT« (»Hokus pokus Albert berg«), Norveška; sinhronizirani animirani film Kako naj dobimo tisto, kar si želimo? Včasih življenje poskrbi, da se najbolj magične stvari zgodijo brez uporabe čarovnije.	Gledališče Park v Murski Soboti
nedelja, 26. 12. 2021, ob 19.00	»JEZDECI PRAVICE« (»Riders of Justice«), Danska Domiselna črna komedija s pridihom akcijskega trilerja in absurda, z izvirnim zapletom in nepričakovanim kon-cem. Film je bil prikazan na letošnjem Liffu.	Gledališče Park v Murski Soboti
četrtek, 6. 1., sobota, 8. 1., in nedelja, 9. 1. 2022, ob 19.00	»FRANCOSKA DEPEŠA« (»The French Dispatch«), Velika Britanija, Nemčija, Francija Kultni režiser Wes Anderson se v najnovejšem celovečercu z vrhunsko igral-sko zasedbo prikloni novinarskemu poklicu in francoski kinematografiji.	Gledališče Park v Murski Soboti
četrtek, 13. 1., sobota, 15. 1., in nedelja, 16. 1. 2022, ob 19.00	»DRIVE MY CAR« (»Doraibu mai ka«), Japonska Manj kot pol leta po tistem, ko je njegov film »O naključ-ju in domišljiji« osvojil berlinskega srebrnega medveda, je Rjusuke Hamaguči za priredbo kratke zgodbe Harukija Murakamija prejel nagrado za najboljši scenarij v Can-nesu.	Gledališče Park v Murski Soboti
KONCERTI		
četrtek, 23. 12. 2021, ob 20.00	VELIKI DOBRODELNI KONCERT PODARIMO SREČO 2021 (Osnovna šola IV MS in Art Music Records) Na koncertu se bodo zvrstili številni glasbeniki iz vse Slo-venije in pričarali božično razpoloženje, hkrati pa naredili nekaj dobrega in zbirali sredstva za otroke s posebnimi potrebami Osnovne šole IV Murska Sobota.	spletni dogodek
torek, 28. 12. 2021, ob 19.00	koncert PRAŠNATI , organizator JSKD, OI MURSKA SOBOTA v soorganizaciji z ZKTŠ M. Sobota	Gledališče Park v Murski Soboti
RAZSTAVE		
do konca decembra 2021	ulična fotografska razstava Fotokluba Murska So-bota: »PRAZNIČNA MURSKA SOBOTA« (Kulturno društvo Fotoklub Murska Sobota)	Slovenska ulica v Murski Soboti
sreda, 15. 12. 2021 (razstava bo na ogled do 30. 12. 2021)	EKOSISTEMI IN BIODIVERZITETA Javni zavod Krajinski park Goričko/Nature Park in PIŠK MS	avla Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota
sobota, 20. 12. 2021	knjižna razstava Ostržka v različnih prevodih	Mikkova galerija
torek, 11. 1. 2022 (razstava bo na ogled do 31. 1. 2022)	LIKOVNA RAZSTAVA FRANCA ŠKRABANA Franc Škraban in PIŠK MS	avla Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota
od četrтка, 13. 1. 2022, do srede, 23. 3. 2022	Dušan Kirbiš: »PREDMETI IN PODOBE«	Galerija Murska Sobota
DELAVNICE		
sobota, 18. 12. 2021, ob 16.30	Mali ustvarjalci – LEGO ROBOTIKA (božična delavnica)	Mikkov klubski prostor
DOGODKI (dogajanje) v HIŠI SADEŽI DRUŽBE		
PREDAVANJA		
ponedeljek, 20. 12. 2021, ob 16.00	Vpliv čustev na notranje organe – pogovor z nutri-cionistko Anjo Fošnarč	Hiša Sadeži družbe

torek, 21. 12. 2021, ob 17.00	Madagaskar v glasbi, besedi in sliki (MalalaTina Kovačič Rakotorahalahy)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 23. 12. 2021, ob 17.00	Ortopedija prihodnosti (Ludvik Bojnec)	Hiša Sadeži družbe
DELAVNICE		
sreda, 15. 12. 2021, ob 18.00	Spoznajmo romsko kulturo skozi ples (Monika Sandreli)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 16. 12. 2021, ob 17.00	Veseli večer ob prepevanju božičnih pesmi (Lorena Horvat Kežmah)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 16. 12. 2021, ob 17.00	OM CHANTING (Mihaela Žilavec)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 16. 12. 2021, ob 17.00	CHI GONG TIGRA IN ZMAJA (Jean Frumen)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 20. 12. 2021, ob 16.30	POSLIKAVA S KANO (Sara Titan)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 20. 12. 2021, ob 16.30	RDEČI ŠOTOR – druženje v varnem objemu ženske energije (Jelka Tkalec Vučina)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 20. 12. 2021, ob 18.00	transmisijska meditacija (Matejka Ošlaj)	Hiša Sadeži družbe
torek, 21. 12. 2021, ob 18.00	Postanite mojster svojega življenja (Stane Perkič)	po Zoomu
torek, 21. 12. 2021, ob 20.00	taoistična meditacija za sodoben način življenja (Jean Frumen)	po Skypu
sreda, 22. 12. 2021, ob 18.00	Spoznajmo romsko kulturo skozi ples (Monika San-dreli)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 22. 12. 2021, ob 18.00 (obvezne prijave)	Ustvarimo skupaj sanjsko leto 2022 (Breda Dular)	po Zoomu
četrtek, 23. 12. 2021, ob 17.00	CHI GONG TIGRA IN ZMAJA (Jean Frumen)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 27. 12. 2021, ob 18.00	transmisijska meditacija (Matejka Ošlaj)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 27. 12. 2021, ob 18.00	Soočanje s težavami alkoholizma (Milan Osterc); za pomoč v stiski na voljo kadarkoli – kontaktna številka 031 538 586	Hiša Sadeži družbe
torek, 28. 12. 2021, ob 18.00	Postanite mojster svojega življenja (Stane Perkič)	po Zoomu
torek, 28. 12. 2021, ob 20.00	taoistična meditacija za sodoben način življenja (Jean Frumen)	po Skypu
sreda, 29. 12. 2021, ob 18.00	Spoznajmo romsko kulturo skozi ples (Monika San-dreli)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 30. 12. 2021, ob 17.00	CHI GONG TIGRA IN ZMAJA (Jean Frumen)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 3. 1. 2022, ob 18.00	transmisijska meditacija (Matejka Ošlaj)	Hiša Sadeži družbe
torek, 4. 1. 2022, ob 18.00	Postanite mojster svojega življenja (Stane Perkič)	po Zoomu
torek, 4. 1. 2022, ob 20.00	taoistična meditacija za sodoben način življenja (Jean Frumen)	po Skypu
sreda, 5. 1. 2022, ob 18.00	Spoznajmo romsko kulturo skozi ples (Monika San-dreli)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 6. 1. 2022, ob 17.00	CHI GONG TIGRA IN ZMAJA (Jean Frumen)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 10. 1. 2022, ob 18.00	transmisijska meditacija (Matejka Ošlaj)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 10. 1. 2022, ob 18.00	Soočanje s težavami alkoholizma (Milan Osterc); za pomoč v stiski na voljo kadarkoli – kontaktna številka 031 538 586	Hiša Sadeži družbe
torek, 11. 1. 2022, ob 18.00	Postanite mojster svojega življenja (Stane Perkič)	po Zoomu
torek, 11. 1. 2022, ob 20.00	taoistična meditacija za sodoben način življenja (Jean Frumen)	po Skypu
sreda, 12. 1. 2022, ob 18.00	Spoznajmo romsko kulturo skozi ples (Monika San-dreli)	Hiša Sadeži družbe
četrtek, 13. 1. 2021, ob 17.00	CHI GONG TIGRA IN ZMAJA (Jean Frumen)	Hiša Sadeži družbe
ŠPORT		
petek, 7. 1. 2022, ob 19.00	PING PONG – igranje namiznega tenisa (Dean Horvat)	Hiša Sadeži družbe
petek, 14. 1. 2022, ob 19.00	PING PONG – igranje namiznega tenisa (Dean Horvat)	Hiša Sadeži družbe
DRUŽABNE IGRE		
sreda, 15. 12. 2021, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
petek, 17. 12. 2021, ob 14.00	TAROK – vabljeni ljubitelji igre tarok (Darij Seršen)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 20. 12. 2021, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 22. 12. 2021, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 27. 12. 2021, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 29. 12. 2021, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 3. 1. 2022, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 5. 1. 2022, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
petek, 7. 1. 2022, ob 14.00	TAROK – vabljeni ljubitelji igre tarok (Darij Seršen)	Hiša Sadeži družbe
ponedeljek, 10. 1. 2022, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
sreda, 12. 1. 2022, ob 17.00	BRIDGE (Romeo Varga)	Hiša Sadeži družbe
petek, 14. 1. 2022, ob 14.00	TAROK – vabljeni ljubitelji igre tarok (Darij Seršen)	Hiša Sadeži družbe